

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Seien-
burgova ul. — Tel. 3462 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za inozemstvo 50 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica šte. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Macuoka v Moskvi

Na svojem potu v Berlin in Rim je japonski zunanji minister Macuoka v nedeljo prispel v Moskvo in se ustavil za nekaj časa v prestolnici Sovjetske zveze. Napravil je tudi posete predstaviteljem sovjetske vlade predvsem njenemu predsedniku in zunanjemu ministru Molotovu.

Iz doslej objavljenih poročil še ni mogoče prav razvideti, ali gre pri tem samo za vljudnostni obisk ali za akcijo širšega pomena. Da se zunanji minister Japonske, ki potuje skozi Sovjetsko zvezo državo, ne more peljati kar tako skozi njeno prestolnico, ne da bi vsaj pozdravil svojega diplomatskega kolega, kakor bi se moglo reči, je zelo preprosta stvar in samo ob sebi umljiva. Vrh tega gre za izredno dolgotrajno vožnjo, ki jo kaže prekiniti že zaradi oddiha. Toda mnoga poročila trdijo, da je Macuoka svojo pot skozi Moskvo izkoristil za več, nego samo za vljudnostni pozdrav, in da je imel z moskovskimi državniimi važne razgovore, tičoč se sploh odnošajem med obema državama. Nekateri viri vedo povedati, da se bodo razgovori nadaljevali po nekaj tednih, ko se bo Macuoka po isti poti vračal domov. Hkrati se naznačuje s tem, da bodo razgovori v notranji zvezi z vsem tem, kar bo predmet dogovorov v Berlinu in Rimu.

Doslej je o načrtih, ki so v zvezi z Macuokovim potovanjem v prestolnici totalitarnih sil, znano zelo malo določnega, prav za prav toliko ko nič. Nikogar pač ne preseneča, da je tako, morda se nasprotno tako stanje smatra za normalno, v današnjih mednarodno-političnih pogojih še posebno. Nič ni bolj naravnega kakor dejstvo, da so tudi razmotrivanja o ozadju moskovskega poseta samo ugibanja. Brez pretiravanja se more reči, da tudi nikogar ne preseneča, kako različni zgovorni so viri o Macuokovem obisku. Sovjetske narave so skrajno redkobesedne in pičle, kakor je že njihova tradicija, vsaj v zadnji dobi. Drugi viri so mnogo bolj zgovorni, pozna pa se jim, da ali nečisto ničesar gotovega povedati ali pa ne morejo, ker so navezani le na kombinacije.

Ako pogledamo zadevo s stvarnega vidika, se pokaže, da bi se imeli diplomatski predstavitelji Japonske in Sovjetske zveze marsikaj pomeniti. Saj je dejansko tako, da sta si bili obe državi še do pred nekaj leti poglavitna nasprotnika v Aziji. Ostrine spora med njima so bile tolike, da je več ko enkrat tako rekoč manjkalo le za las, da se ni vnela krvava vojna. Vsi ostali spori v Aziji so ob rusko-japonskem nasprotju stopili v ozadje, pa tudi v ostalem svetu se stanje nikjer ni zdelo tako kritično, kakor tamkaj na Daljnem vzhodu. Šele odkar so se začele drugod prožiti eksplozije, so zasenčile rusko-japonske spore, začenši z vojno na Kitajskem na vse do velikega spopada v Evropi. Tako se je zgodilo, da se je razmerje med Japonsko in Sovjetsko zvezo zboljšalo, ne da bi se morebiti v kakih dogovorih ali sporazumih ali morda pogodbah formalno spremenilo. Celo dogovor glede japonskega ribištva v sovjetskih morskih področjih Daljnega vzhoda ima le provizoren značaj, saj se je vselej obnavljal le za leto dni in vsebuje določbo, naj so dokončno rešili na osnovi posebnih, popolnoma novih pogajanj. Brez pretiravanja se more potem takem reči, da je problematika rusko-japonskih odnošajev ostala v glavnem nespremenjena, predurčeno pa se je dejansko razmerje, ker so postali sporni problemi manj aktualni in ker se zdi, da prevladuje na obeh straneh težnja, da se jim odvzame še več aktualnosti.

Politična problematika rusko-japonskega razmerja je zelo mnogovrstna, saj vsebuje neurejene zadeve od že omenjenega spora zaradi japonskega ribištva v ruskih vodah, zaradi mej ob Mandžuriji in Zunanji Mongoliji, zaradi plačila za veliko mandžursko železnico, zaradi plovbe na mejni reki Amurju itd. pa vse do razmerja do japonsko-kitajske vojne. Nobeno od teh vprašanj še ni dokončno rešeno in iz slehernega bi se mogel ob primerni situaciji izčimiti nov spor. Težko si je predstavljati, da bi se razgovori v Moskvi porabili za razmotrivanje katerega od teh problemov, saj bi morale to opraviti posebne komisije in delegacije, ki bi potrebovale za svoje delo dolge tedne. O takih pripravah pa ni bilo doslej nikakih poročil. Kolikor je bilo doslej objavljeno, se tako v Tokiu kakor v Moskvi nenapadnega pakta branijo, dokler se ne razčisti sporne zadeve, pa v tem pogledu tudi Macuokov poset verjetno ne bi mogel doseči več, kakor da se postavi začetek večje diplomatske akcije. Po pravici pa se opozarja, da premore diplomatska praksa obilo sredstev, s katerimi se kljub naznačenim pomislekom lahko ustvari atmosfera, ki so v njej uspehi lažji in morejo dovesti do še večjega pomirjenja.

Ni treba ponavljati splošno znanih dejstev, kako zelo si Japonska želi uveste zelo dobrih odnošajev do Sovjetske zveze, da si z njimi zavaruje

Grška kriza stopa v ospredje

Nemške čete v Bolgariji se pomikajo po dolinah Strume in Meste proti grški meji

Vesti o prijateljski pogodbi med Turčijo in Sovjetsko zvezo

Atene, 24. marca. n. (UP) Iz Tracije in vzhodne Macedonije so prispale vesti, da je postal položaj na grško-bolgarski meji zelo napet. Opaziti je bilo, da so Nemci včeraj in deloma tudi že predvčerajšnjim, pričeli zbirati motorizirane sile ob grški meji in zlasti v dolinah rek Strume in Meste. Po še nepotrjenih vesteh so močnejši nemški oddelki zbrani zlasti pri Petriču. Melniku in Nevrokopu. V Traciji je na pobočjih južne Rodopske planine zbranih manj kontingentov nemške vojske.

Tudi grške vojaške oblasti so odredile najstrožjo pripravljenost. Po nepotrjenih vesteh je pričakovati vsak čas, da bodo Nemci vdrlili v Grčijo.

London, 24. marca. j. (Reuter) Iz zelo zanesljivega vira poročajo, da se veliki oddeli nemških čet z vso naglico pomikajo po dolini reke Strume v Bolgariji proti grški meji.

V merodajnih angleških krogih opozarjajo tudi na današnje službeno poročilo nemškega vrhovnega vojnega poveljstva, ki navaja, »da se premikanje nemških čet v Bolgariji nadaljuje po načrtu«, kar sicer indirektno, vendar dovolj jasno potrjuje te informacije.

Beograd, 24. marca. j. (Un. Press) Iz dobro poučenih krogov sporočajo, da so severno od Soluna v dolini reke Vardarja zbrane tri angleške divizije, med katerimi so tudi motorizirane enice.

Pred podpisom rusko-turškega pakta

Carigrad, 24. marca. s. (Columbia B. S.) Po informacijah dobro obveščenih diplomatskih krogov bo najbrž še to noč pod-

pisana turško-ruska nenapadna pogodba, ki določa baje celo rusko podporo Turčiji v vsakem oziru, razen z vstopom v vojno.

Ankara, 25. marca. (Anat. ag.) Angleški listi poročajo iz Ankare, da je sovjetska vlada zagotovila Turčiji vso podporo v orožju in drugih vojnih potrebščinah za primer, da bi morala Turčija braniti svojo neodvisnost.

Ankara, 24. marca. br. (Anat. ag.) V smislu vladnega sklepa se vrše po vsej Turčiji zborovanja, na katerih narodni poslanci in člani vlade tolačejo narodu politični položaj Turčije v zvezi z mednarodnimi političnimi dogodki. Na velikem zborovanju v Jedrenu je imel včeraj govor rektor carigradske univerze in narodni poslanec Tevfik Vilser. V svojem govoru je med drugim dejal:

Z velikimi žrtvami izvojevana zmaga v pogledu naše nacionalne stvari je največje jamstvo za neodtujljivost turške države in njeno samostojnost. Ničve več ne more škodovati integriteti naše države in turškemu narodnemu edinstvu. Simbol tega je vojak na meji, ki ni daleč oddal. Za tem stražarjem naše meje stoji turška vojska. Ki je jamstvo naše bodočnosti. Za turško vojsko stojijo turški očete, turške matere in turška mladina, vzgojena v duhu, da z največjim samozatjevanjem izpolni svojo najvišjo dolžnost do domovine.

New York, 24. marca. AA. (DNB) »New York Times« piše, da po mnenju diplomatskih krogov v Washingtonu ni prišlo na sestanku med britanskim zunanjim ministrom Edenom in turškim zunanjim ministrom Saradzogom na otoku Cipru do nobenih rezultatov. Kar se tiče izkrcavanja britanskih čet v Grčiji, smatrajo, da dosedaj večji oddelki še niso bili izkrcani.

Nemško vojno poročilo

Uspehi nemških podmornic in letal na Atlantiku in v Sredozemlju — Premiki nemških čet v Bolgariji

Berlin, 24. marca. n. (DNB). Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo opoldne naslednje službeno vojno poročilo:

Podmornice, ki operirajo na severnem Atlantskem oceanu, so potopile več sovražnih ladij s skupno 27.500 tonami. Med njimi so bile tudi 3 petrolejske ladje.

Tudi letalske sile so uspešno nadaljevale borbo proti britanskim mornaricam na Severnem morju, Atlantskem oceanu in Sredozemskem morju. V bližini Orknejskih in Farörskih otokov so potopile dve manjši tovorni ladji s skupno 2500 tonami. V bližini Setlandskih otokov je bila v nizkem poletu uspešno napadena neka oborožena tovorna ladja s 6000 tonami.

Na Sredozemskem morju so nemška bojna letala južno od Krete napadla dve angleški tovorni ladji po 6000 ton, med njima tudi eno petrolejsko ladjo. Pozneje je bilo opaženo, da se je petrolejska ladja potapljala. Druga tovorna ladja je bila hudo poškodovana in je obstala.

Dne 23. marca so večje skupine nemških strmoglavcev dvakrat uspešno napadle luko La Valetto na Malti. Bombe težkega in najtežjega kalibra so zadele 5 velikih tovornih in potniških ladij. Nadalje so tri težke bombe zadele v sredo neke lažje križarke v luki. Razdejane so bile pristaniške naprave in skladišče nafte. Italijanska lovska letala, ki so skupaj z nemškimi lovci ščitila bombnike pri napadu na La Valetto, so v letalskih spopadih sestrelila 4 sovražna letala tipa »Hurricane«.

V severni Afriki so nemške letala in izvidniški polleti napadali z bombami in streljivami sovražne čete, ki so se baš zbirale. Na neki železniški postaji so letala zažgala tank bencina, ki so ga ravno izpraznjevali. Bencin se je vnel. Nastal je velik požar, ki so ga letala nazaj grede opazila še iz daljave nad 100 km.

Nemške in italijanske motorizirane čete so bile skupaj v izvidniških akcijah ob vzhodnem robu Sirtse puščave.

V Bolgariji se pokreti nemških čet po načrtu nadaljujejo.

Nemški lovci so v letalskih spopadih sestrelili dve letali tipa »Bristol-Blenheim«, ki sta se pojavili 23. marca proti večeru nad nizozemsko obalo.

Sovražna letala so v pretekli noči pro-

drli nad severno Nemčijo in napadla tudi glavno nemško mesto. Na več stanovaljskih okrajih Berlina je bilo odvrenih nekaj zažgalnih in eksplozivnih bomb iz velike višine. Povzročile so ponekod ostre požare. Poškodovan ni bil noben vojaški objekt. Iz vrst civilnega prebivalstva je bilo nekaj ljudi ubitih in več ranjenih, ker se bili izven protiletalskih zaklonišč.

Sovražnik je razen štirih lovskih letal, sestreljenih nad Sredozemskim morjem, izgubil še 3 letala. Šest nemških letal se ni vrnilo na svoja oporišča.

Berlin, 24. marca. AA. (DNB). V tukajšnjih dobro poučenih krogih smatrajo, da britanska lovska letala in protiletalsko topništvo ne moreta preprečiti napade nemških letal. To mnenje posebno prevladuje po uspehu nemških letal pri zadnjih napadih na važna industrijska središča kakor tudi na oboroževalno industrijo v Angliji. O priliki izjave britanskega ministra za letalsko proizvodnjo lorda Beaverbrooka, da razpolaga britansko letalstvo z zadostnimi količinami bomb in lovskih letal, pa v tukajšnjih krogih postavljajo vprašanje, zakaj so mogoči tako uspešni napadi, če razpolaga Velika Britanija z zadostnimi rezervami letalstva.

Angleški cilji

London, 24. marca. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja:

Bombniki vojnega letalstva so izvedli preteko noč napade na Berlin, Kiel in Hannover. Bile so vržene bombe težkega kalibra, kakor tudi zažgalne bombe. Posebno velike eksplozije so bile opažene v Hannoveru.

Napadi manjšega obsega so bili izvedeni na več tleh ob severozahodni nemški obali in v zasadenem sovražnem ozemlju. Velik požar je bil povzročen zlasti v holandskem pristanišču den Helder. Požar je bilo videti še z angleške obale.

Eno letalo pogrešajo z vseh teh polotov, poleg tega pa sta bili izgubljeni dve letali obalnega poveljstva ob približni napadu na sovražne ladje v bližini holandske obale.

Davi je letalo obalnega poveljstva, tipa Blenheim bombardiral doke v Cherbourgu. Nato se je letalo spustilo nizko nad

pristanišče in je napadlo še postojanke sovražnega topništva ob zunanji obali. Končno je še s streljivami iz višine 33 m obstrlevalo oddelek sovražne vojske v Barfleuru pri Cherbourgu.

London, 24. marca. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo objavlja naslednje podrobnosti o operacijah angleških bombnikov preteko noč.

Glavna napada sta veljala Berlinu in Hannoveru. Na Berlin je bilo vrženih 10.000 zažgalnih bomb, poleg tega pa eksploziv-

tonsko ladjo sta zadeli dve bombi v sredi, dve bombi pa sta eksplodirali v njeni neposredni bližini, tako da je bila pod vodo verjetno poškodovana. Ta ladja se je nagnila na stran in je obstala. Tretja ladja je bila manj poškodovana.

Berlin, 24. marca. AA. (DNB) O potopitvi 22 angleških parnikov poroča neki udeleženec naslednje podrobnosti:

Pred tedni smo zapustili naše vode. Ko smo pripluli na Atlantik, nas je sprejel sneg in led. Med vso plovbo je bilo rilno

Cvetković in Cincar-Marković na potu v Nemčijo

Za časa njune odsotnosti ju zastopa dr. Maček

Beograd, 24. marca. p. Agencija Avala je izdala nocoj naslednji komunikacije: Predsednik kraljevske vlade Dragiša Cveticović in zunanji minister doktor Aleksander Cincar-Marković sta nocoj ob 22. odpotovala v Nemčijo.

Beograd, 24. marca. p. S kraljevim ukazom je imenovan za zastopnika ministrskega predsednika in notranjega ministra ter za zastopnika zunanjega ministra podpredsednik vlade dr. Vlado Maček, dokler se bosta gg. Cveticović in dr. Cincar-Marković mudila v inozemstvu.

Beograd, 24. marca. p. »Politika« objavlja naslednje poročilo svojega berlinskega dopisnika:

V nemških merodajnih krogih še nadalje opozarjajo na odlične odnose Nemčije in Jugoslavije. Merodajni krogi smatrajo, da bo morda že jutri prišlo do vidne manifestacije odličnih odnošajev Jugoslavije do Nemčije. Ves nemški tisk objavlja številne članke o Jugoslaviji in napoveduje poglabitev odnošajev med Nemčijo in Jugoslavijo. Uradni predstavniki Berlina se zaenkrat vzdržujejo še vsakih izjav o podrobnosti, ne prikrivajo pa, da bo ta manifestacija prinesla popolno pomirjenje in da bo presekala vsa ugibanja, ki so zadnje dni vznemirjala duhove.

ne bombe najtežjega kalibra, s kakršnimi trenutno razpolaga angleško letalstvo. V letalskih operacijah preteko noč je sodelovalo več poljskih letalcev. Uporabljani so bili med drugim tudi novi bombniki največjega tipa. Protiletalski ogenj v Berlinu je bil zelo močan, vendar so kljub temu angleška letala izvedla napade do konca ter so ponovno preletela tudi središča mesta. Bombe so bile med drugim vržene tudi na kolodvoze v bližini glavne ulice Unter den Linden. V južnem delu Berlina so bili bombardirani tovorni kolodvozi in drugi objekti. Več bomb je direktno pogodilo tovarne. Povzročeni je bilo mnogo požarov. Prav tako so nastali veliki požari in eksplozije v Hannoveru. Poleg posebnih eskadril, ki so bile določene za napad na Hannover, se mesto preletela tudi letala, ki so se udeležila napada na Berlin.

Kiel, 24. marca. (DNB) Ponoč je več sovražnikovih letal priletelo nad kielsko področje, zaradi hudega in točnega streljanja protiletalskega topništva pa se je morala polovica letal, ki so sodelovala pri napadu, umakniti še prej, ravnodušno do spela do obrobni delov mesta Kiela. Ostala sovražnikova letala so vrgla neznamno število rušilnih in zažgalnih bomb na mesto in bližnjo okolico. Bombe so delno padle na mestne dele, kjer so le stanovanjske hiše, delno pa na njive, travnike in polja okrog mesta. Več požarov so povzročile zažgalne bombe, vendar so ogenj že v začetku pogasili. Bilo je več mrtvih in ranjenih med civilisti. V okolici mesta je bilo poškodovanih več zasebnih stanovanjskih poslopj.

Napadeni konvoji

Berlin, 24. marca. n. (Stefani). O nemški letalski akciji proti sovražnemu konvoju na Sredozemskem morju se poročajo naslednje podrobnosti: Konvoj je bil mimo Krete na poti proti severu. Spremljala ga je neka križarka in več rušilcev. Nemška letala so takoj in ponovno napadla ladje, čeprav so vsakokrat naletela na hud ogenj protiletalskega topništva. Zadele so bile 3 velike ladje s skupno 18.000 tonami. Na eni, očito petrolejski ladji, ki se je vnela, je bomba odtrgala krmilo. Drugo 6000

mrzlo in spremljali so nas od časa do časa viharji. Naši mornarji so junaka prenesli vse vremenske težave. Pričakovali smo ukaz poveljnika brodogaja, da začnemo z bojem. Končno smo daleč na obzorju opazili dim. Iz naših topov se je začel ogenj na sovražnika. Prvi strelji so bili obenem tudi že prvi zadetki. Neki angleški parnik je bil zadet v sredino, ostali so začeli oddajati znake za pomoč. Z vseh naših ladij se je začelo hitro streljanje. Na nekaterih parnikih so eksplodirali kotli in so bili porušeni poveljniški mostovi. V kratkem času je bilo potopljenih 15 sovražnih parnikov s skupno tonažo 33.000 ton.

Nadaljevali smo s svojim križarenjem po Oceanu in čakali na novo skupino sovražnih ladij. Vojna sreča nas ni prevarila, kajti kmalu smo opazili večji spreved avstralskih in indijskih parnikov. Na čelu sovražnega spredaja je bila bojna ladja vrste »Malaya«, ki je začela streljati na nas. Topniški dvoboj ni trajal dolgo. Zaradi močnega ognja našega topništva se je sovražnik moral umakniti in spremeniti smer proti severu. Pri tem pa ni vedel, da se bliža našim podmornicam, ki so križarile tamkaj. V tej noči so naše podmornice potopile 33.000, v naslednji noči pa še 10.000 ton sovražnega brodogaja. To je bil prvi uspeh sodelovanja naših vojnih ladij in podmornic na Atlantiku.

Kasneje smo se spopadli še z enim spredvom ter potopili 16 parnikov, skupno 75.000 ton. Spopad je trajal komaj 30 minut.

★

Gospodarska naslonitev Švice na os

Bern, 25. marca. AA. (Stefani). Predsednik švicarske zveze Etter je na kongresu radikalne stranke izjavil med drugim, da bo Švica med vojno in po vojni ohranila svoje stališče popolne nevtralnosti. Politika, ki jo izvaja, ne dopušča, da bi se Švica priključila kateri izmed obstoječih skupin, lahko pa na gospodarskem polju sodeluje z eno od teh skupin, to je, da svoje gospodarstvo prilagodi novemu gospodarskemu redu. Smo prišliški gospodarskega sodelovanja s pogojem, da lahko ohranimo našo gospodarsko neodvisnost.

Z albanskih bojišč

Nobenih omembe vrednih dogodkov

Elm, 24. marca. n. (Stefani.) Vrhovno poveljstvo italijanske vojske pravi v svojem današnjem 289. službenem vojnom poročilu:

Na grški fronti ni bilo nikakih posebnih dogodkov. Skupine naših letal so bombardirale naprave v Frezezi in sovražne ladje v luci Likuriji. Druga letala so bombardirala postojanke in taborišča sovražne vojske na fronti 11. armije.

Sovražna letala so napadla Devoli. Naša letala so jih zaustavila. Dve sovražni letali tipa »Hurricane« sta bili sestreljeni. Protiletalsko topništvo je sestrelilo še neko nadaljnje letalo istega tipa.

Grška poročila

Atene, 24. marca. n. (At. ag.) Vrhovno poveljstvo grške vojske je objavilo snoči naslednje 148. službeno vojno poročilo:

Delovanje topništva. Krajinski napad na odsek ob Vojui pri Akosu so grške čete odtele. Sovražnik je imel hude izgube.

Sovražna letala so danes napadla Prevezo, kjer ni bilo žrtv, in je bilo poškodovano nekaj stanovanjskih zgradb, luko Likurijo, kjer je bilo le malo materialne škode in kraje na zapadnem Peloponezu, kjer sta bili ranjeni dve ženi in en otrok gmotna škoda pa je bila neznatna.

Atene, 24. marca. n. (At. ag.) Zastopnik grškega generalnega štaba je novinarjem izjavil, da se položaj na albanski fronti še nadalje ugodno razvija. V glavnem se nasprotnika spet odpravljata s patrolami. Tako je včeraj nekaj grških patrol prodrla med sovražne postojanke na raznih točkah fronte, dovršile so svojo nalogo in pripeljale nazaj nekaj ujetnikov. Pri tem niso imele nobene izgube. Tudi neka sovražna patrola je prodrla med grške postojanke, a je bila vsa ujeta. V ostalem je bilo v akciji grško topništvo, ki je spet prizadevalo nasprotniku precej škode na njegovih postojankah in njihovih vezeh z zaledjem. Nekaj grških granat je treščilo v italijanske kolone čet in trenja.

Atene, 24. marca. s. (Reuter.) Poveljstvo angleškega letalstva v Grčiji javlja: Bombniški vojni letalstva so izvedli včeraj uspešen napad na letališče v Berat. Dve sovražni letali na letališču sta bili zažgani, več pa jih je bilo poškodovanih. Angleška letalska letala so v bližini Berata napadla na veliko skupino sovražnih lovskih letal in so najmanj dve izmed njih sestrelili, več pa poškodovali. Angleški bombniki so bombardirali tudi taborišča sovražne vojske pri Tepelenju.

Grofica Edda Ciano hudo zbolela

Carigrad, 24. marca. n. (CBS.) Kakor je znano, je bila soproga italijanskega zunanjega ministra grofica Edda Ciano, kot bolničarka na italijanski bolničarski ladi »Po«, ki so jo angleška letala pred dnevi bombardirala v valonski luki. V Italiji je bilo naslednjega dne objavljeno, da se ji pri tem ni nič hudega pripetilo, da pa se je izkazala kot odlična žena, ki se je posvetila negi ranjenih vojakov. Sedaj je prispela vest, da se je grofica Edda Ciano močno prehladila in da je bila prepeljana v Rim. Kot posledica prehlada je nastopila še pljučnica. Okrog bolnice je zbranih več zdravnikov.

SPREMEMBA V VLADI

Odstopila sta minister socialne politike dr. Budisavljević in kmetijski minister dr. Čubrilović — Nova ministra sta dr. Ikončić in dr. Nikitović

Nova ministra

Iz življenjskega obrisa ki ga je o obeh novih ministrih objavila agencija Avala, posnemamo naslednje podatke:

Novi kmetijski minister dr. Časlav Nikitović je bil rojen 1901 v vasi Preljini v srezu ljubimskem Srednje Šole je dovršil v Čaku, pravno fakulteto pa v Beogradu. Kot gimnazijec je dr. Nikitović urejal tedaj znani srednjoškolski list »Vestnik omladine«, ki je izhajal dve leti v Čaku. Kot študent je bil tudi član uredništva »Politike«. Po položenem doktoratu je bil postavljen za pravnega referenta obrtniške zbornice v Beogradu. Od leta 1929 do 1932 je bil tajnik državne zveze obrtničkih združenj, od leta 1932 dalje pa glavni tajnik obrtniške zbornice v Skoplju kjer se je podrobno spoznal z vsemi vprašanji našega juga. Pri skupščinskih volitvah 1. 1935 je bil izvoljen za poslanca V narodni skupščini je bil predsednik finančnega odbora in trikrat poročevalec vladne večine o predloženih državnih proračunih Avgusta 1939 je bil dr. Nikitović izvoljen za ravnatelja Privilegirane d. d. za silose. Čez dva meseca pa je postal glavni ravnatelj iste družbe. S tega mesta je bil poklican sedaj za kmetijskega ministra.

Novi minister socialne politike dr. Dragomir Ikončić se je rodil v Čaku. Po končani filozofski fakulteti in položenem doktoratu v Curihi konec leta 1913 je bil postavljen za suplenta učiteljskega v Jagodini. Konec 1. 1915 ga je izbralo prosvetno ministrstvo, da je spremljal srbske učence v Francijo. Leta 1916 je ustanovil v Parizu francosko »Revijo za kulturne in prosvetne probleme«, ki so nastajali za naš življenj v emigraciji. Pri listu so sodelovale naše najbolje književniške in politične sile.

Takoj po vojni je dr. Ikončić kot profesor 3. beogradske gimnazije stopil v politično življenje. Zaradi svojega stališča in ostrega pisanja je del časa prebil v Požarevcu in Lepoglavi. Leta 1938 je kandidiral v Dobriču kot pristaša Ljube Davidovića na listi dr. Mačka. Iz angleščine in francosčine je dr. Ikončić prevedel večje število del svetovno znanih državnopravnih in socialno političnih piscev. Tudi sam je napisal večje število političnih sestavkov. Do 7. februarja lani je bil član izvršilnega odbora demokratske stranke. S tega mesta je bil poklican sedaj za kmetijskega ministra.

Vojne operacije v Afriki

Boji pred Kerenom se nadaljujejo — Živahno obojestransko letalsko udejstvovanje

Elm, 24. marca. n. (Stefani.) V svojem 289. službenem vojnom poročilu beleži vrhovno poveljstvo italijanske vojske o borbah na Sredozemskem morju in v Afriki:

Formacije bombnikov nemškega letalskega zbora, ki so jih spremljala italijanska in nemška letalska letala, so ponovno napadla pomorsko oporišče v La Valetti na Malti. Poleg pristanjskih naprav in večje tanka nafte so bile s težkimi bombami večkrat zadete ena križarka, dve ladji z veliko in ena s srednjo tožnostjo. V letalskih spopadih so italijanska letalska letala sestrelila 4 sovražne enokrilnike.

V severni Afriki so bili nemški motorizirani oddelki v akciji ob robu Sirtske puščave. Letala nemškega letalskega zbora so bombardirala in obstreljevala sovražne zbirajoče se motorizirane čete v Cirenajki.

Na Egejskem morju so naša letalska letala napadla sovražno letalsko oporišče na otoku Kreti. Eno letalo se je na tleh vnelo, druga so bila poškodovana.

Na vzhodnem Sredozemskem morju so nemška letala potopila eno sovražno 6000-tonsko petrolejsko ladjo in močno poškodovala še en tovrstni parnik.

V vzhodni Afriki je sovražnik 22. zvečer in 23. jutraj obnovil hude napade na predelu pri Kerenu. Vsi napadi so bili odbiti in je imel sovražnik hude izgube. Naše čete so se v teh borbah polastile tudi prapora neke tujske legije.

Junaški odpor posadke v Džarabubu

Na bojišču, 25. marca. AA. (Stefani.) Posebni dopisnik agencije Stefani poroča naslednje podrobnosti o junaškem odporu, ki ga je štiri mesece nudila posadka v Džarabubu.

Ze pred štirimi meseci so bili branilci Džarabuba ločeni in obkroženi od vseh strani, obdal pa jih je močan sovražnik, ki je imel vsa sredstva na razpolago. Posadka je neprestano odbijala napade in je pustila šele po zadnji bitki, ki je trajala 48 ur. Sovražnik je dne 19. marca dobil znatne okrepitve v moštvo in v gradivu ter je napadel z vseh strani. Več sto motoriziranih oklopnih avtomobilov je obnem z vojnimi letali sodelovalo z zelo velikim skupnim čet. Italijanski vojski so vzdržali naval z zgledno hrabrostjo in prizadejali sovražnim četam hude izgube. Bitka je brez prestanka trajala vso noč. Angleško poveljstvo je neprestano pošiljalo v napad valove svojih čet in motoriziranih oddelkov. Ob zori dne 20. marca se je oddelek Italijanov še vedno bojeval in je italijanska zastava še vedno vzhirala na utrdbi. Šele opoldne je sovražnik, ki je bil v premoči, obvladal prve obrambne postojanke. Popoldne je bil polkovnik Castania, ki je vodil obrambo, ranjen in bitka je začela popuščati. Šele ko je bila posadka brez sredstev, so Angleži lahko zavzeli zlenico Džarabubu.

Angleška poročila

Kairo, 24. marca. AA. (Reuter.) Vrhovno poveljstvo britanskih sil na srednjem vzhodu poroča:

Libija: Nič novega.

Eritreja: Ko so odbile sedem sovražniških napadov, pri čemer je imel sovražnik hude izgube, so naše čete okrog Keren na ponovno odšle v napad in napredovale.

Abesinija: Abesinski oddelki še naprej na zadovoljiv način razvijajo svoje delovanje. Razen tega se v Južni Abesiniji nadaljuje splošno napredovanje naših čet.

Kairo, 24. marca. n. (UP.) Vojaški krogi v Kairo so mnenja, da bodo v najbližjih dneh dosegle še največji uspeh one južnoafriške čete, ki so preko Meze in Negele prodrele v južno Abesinijo. Splošno računajo, da na vsej poti proti Adis Abebi, do kamor so Italijani pred leti podaljšali cesto iz Mogadiscia na Dolo, ne bodo našli naletni na nikak odpor, razen morda pri Hadami, ki leži že ob železniki proti Adis Abebi. Džibuti ni je od abesinskega glavnega mesta oddaljena le še kakih 80 km. Izvedelo se je, da so Italijani že pričeli umikati civilno prebivalstvo iz Adis Abebe.

Nairobi, 24. marca. s. (Reuter.) Poveljstvo argejske vojske v Keniji javlja v svojem današnjem službenem poročilu: Prednje čete angleške vojske so izvedle napad na močne sovražne postojanke ob prelazu Marda, zapadno od Džidžige. Napad je uspel ter so naše čete po močnem sovražnem odporu zavzele več važnih sovražnih postojank. Na angleški strani je bilo malo žrtv. Operacije se nadaljujejo.

V južni Abesiniji, kjer je bil zavzet Negeli, nadaljujejo naše izvidnice občutljive operacije proti ostanom sovražne vojske. Zajetih je bilo nekaj ujetnikov in pušk.

Na prednje postojanke angleške vojske, ki leže mestoma po 400 milj (640 km) od glavnih oporišč v zaledju, so bile angleške čete prepeljane s transportnimi letali.

Nairobi, 24. marca. s. (Reuter.) Uradno poročajo, da je Angleška Somalijska sedaj zopet popolnoma pod angleško kontrolo. Angleške čete, ki so prodrale od Hargeise, oziroma od Berbere, so se združile.

Kairo, 24. marca. s. (Reuter.) Uradno poročajo, da so včeraj močne formacije sovražnih bombnikov in lovskih letal napadle Malto. Ob tej priliki so angleška letalska letala sestrelila 9 nemških sturmovcev Junkers 87, 4 letala istega tipa pa je sestrelilo protiletalsko topništvo. Napadi na Malto so povzročili malo škode.

Kairo, 24. marca. s. (Reuter.) Poveljstvo angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu javlja v svojem današnjem službenem poročilu:

V Abesiniji so južnoafriška letala izvedla nadaljnje operacije v pripravo napredovanja angleške vojske. Močno so bombardirala zlasti cesto in železnico med Dire-dauo in Avašem. Na neki točki je bilo vrženih mnogo bomb na skladišča, na drugi pa na železniške vozove. V smeri proti Adis Abebi je bilo obstreljevanih 20 železniških voz.

V Zelli v Somaliji so angleška letala opazila bele zastave.

Z vseh operacij, vključno one nad Abesinijo in nad Malto, pogrešajo dve angleški lovski letali.

Proslava jubileja fašistične stranke

Rim, 25. marca. AA. (Stefani.) V vseh italijanskih mestih in središčih so včeraj na zelo slovesen način proslavili 22. obletnico ustanovitve fašistične stranke. Ob tej priliki je prišlo v številnih mestih do navdušenih manifestacij. V mnogih mestih so se tudi nemški vojski udeležili propagandnih zborovanj in manifestacij. Govorniki, ki jih je doletela stranka, so poudarjali v svojih govorih, da se je sedanja vojna začela že v letu 1919, ko je duce pozval Italijanski narod, naj se upre versajski krivici in se dvigne proti notranjim in zunanjim plutokratom. Zborovanja so se zaključila z manifestacijami, pri katerih so Italijani znova poudarili svojo veliko vdanost režimu in izrazili svojo vero v zmago.

Najpomembnejše so bile manifestacije v Milanu, kjer je kardinal Schuster blagoslovil prvo zastavo ustanoviteljev fašizma. Na trgu pred katedralo so v navzočnosti vojske Bergamskega, Italijanskih in nemških dostojanstvenikov in ogromnega števila množic prečitali brzojavko milanskih fašistov duceju. Popoldne je občinstvo lahko obiskalo dvorano uredništva lista »Popolo d'Italia«, v kateri je leta 1919 duce objavil svoj proglas Italijanom. Manifestacije so se nadaljevale ves dan.

Nemška oporišča na Madagaskarju?

New York, 24. marca. j. (AR.) Dopisnik agencije »International News Service« poroča, da je francoska vlada po informacijah, s katerimi razpolaga v Londonu, prepustila Nemčiji kontrolo nad otokom Madagaskarjem. V Londonu smatrajo to kot prvi rezultat Darlanove politike sodelovanja med Vichijem in Berlinom. V francoskih krogih v Londonu zatrjujejo, da je mogoče na podlagi v London dosegljivih informacij trditi, da bo francoska vojska mornarica že v kratkem prevzela spremstvo francoskih kakor tudi nemških in italijanskih konvojov trgovinskih ladij. Opaženo je tudi bilo, da potuje zadnji čas na Madagaskar veliko število nemških tehnikov in specialistov, ki bodo zaposleni pri izgradnji tamkajšnjih oporišč v vojne svrha.

Racioniranje živin v Franciji

Vichy, 24. marca. s. (Ass. Press.) Francoska vlada je danes izdala nove predpise o racioniranju živin. Od 1. aprila dalje je mesečni obrok kruha za osebo zmanjšan na 200 gramov. Prav tako so zmanjšani obroki mesa, masti, sira, itd.

Bardossy pri Horthyju

Budimpešta, 24. marca. n. (Stefani.) Madžarski zunanji minister Bardossy je imel včeraj daljši razgovor z ministrskim predsednikom grofom Telekim, danes pa sta bila oba pri rezentu Horthyju. V obeh primerih so se razgovori nanašali na Bardossyjev obisk v Monakovu.

Macuoka odpotoval iz Moskve v Berlin

Moskva, 24. marca. n. (Stefani.) Japonski zunanji minister Jozuke Macuoka je bil danes opoldne gost nemškega poslanika von der Schulenburga. Po obedu se je odpeljal v Kremenj, kjer j. imel nov sestanek s predsednikom sveta komisarjev in komisarjem za zunanje zadeve Molotovom.

Moskva, 24. marca. j. (Domel.) Program Macuokovega bivanja v Moskvi je bil danes zaključen. Zvečer je Macuoka odpotoval iz Moskve naprej v Berlin. Z njim je odpotoval v Berlin tudi svetnik japonskega veleposlaništva v Moskvi Mikajava. Opoldne je Macuoka službeno posetil tudi angleškega poslanika Crippsa in francoskega poslanika Labonnea.

Moskva, 24. marca. s. (Tass.) Dne 24. marca je predsednik sveta komisarjev in komisar za zunanje zadeve Molotov sprejel japonskega zunanjega ministra Macuoka, ki ga je spremljal japonski poslanik Tatakava. Sprejemu je prisostvoval Stalin. Razgovor je trajal več eno uro.

Macuoka odpotoval iz Moskve v Berlin

Moskva, 24. marca. n. (Stefani.) Japonski zunanji minister Jozuke Macuoka je bil danes opoldne gost nemškega poslanika von der Schulenburga. Po obedu se je odpeljal v Kremenj, kjer j. imel nov sestanek s predsednikom sveta komisarjev in komisarjem za zunanje zadeve Molotovom.

Moskva, 24. marca. j. (Domel.) Program Macuokovega bivanja v Moskvi je bil danes zaključen. Zvečer je Macuoka odpotoval iz Moskve naprej v Berlin. Z njim je odpotoval v Berlin tudi svetnik japonskega veleposlaništva v Moskvi Mikajava. Opoldne je Macuoka službeno posetil tudi angleškega poslanika Crippsa in francoskega poslanika Labonnea.

Moskva, 24. marca. s. (Tass.) Dne 24. marca je predsednik sveta komisarjev in komisar za zunanje zadeve Molotov sprejel japonskega zunanjega ministra Macuoka, ki ga je spremljal japonski poslanik Tatakava. Sprejemu je prisostvoval Stalin. Razgovor je trajal več eno uro.

Berlin, 24. marca. n. (Stefani.) Japonski zunanji minister Macuoka je dovolil intervju posebnemu poročevalcu berlinskega »Angriffa«. Vse japonski narod se z radostjo zaveda pomena, je dejal Macuoka, mojega potovanja v Berlin in Riga. Vsi Japonci vedo, kako potrebna je neposredna izmenjava misli med zastopniki vodilnih držav trojnega pakta prav v sedanjem trenutku, ko nastopajo novi elementi v razvoju mednarodno-političnih dogodkov. Trojni pakt je izredno važen instrument za vse tri njegove glavne članice. Pomenil bo predvsem osnovo za ostvartitev nove bodočnosti v Evropi in na Daljnem vzhodu. Ta bodočnost se imenuje novi red.

Narodni svet v Franciji

Vichy, 24. marca. AA. (Havas) Službeni list je danes objavil zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o narodnem svetu. Novi zakon določa, da narodni svetovalec ne more opravljati nobene druge javne ali zasebne profesionalne službe. Prav tako je spremenjen tudi čl. 20, po katerem prejemajo narodni svetovalci plače, ki so enake plačam državnih svetnikov. Izpremenjeni 10. člen pravi, da dobivajo narodni svetovalci plačo edino v času zasedanja sveta in posebnega dela. Zaradi teh novih določil bodo člani parlamentarne narodnega sveta lahko še naprej dobivali plače, ki jim po zakonu pripadajo.

Vojna na Kitajskem

Kanton, 24. marca. j. (Domel) Močan odred japonske ekspedicijske armade v južni Kitajski se je v nedeljo zvečer pod zaščito edine voje mornarice iznenada izkrcal na severni obali Hongkanga, severno od zaliva Bias. Kakor javlja službeno poročilo vrhovnega poveljstva japonskih ekspedicijskih sil v južni Kitajski, so japonske čete takoj po izkrcanju pričele prodirati v še neznani smeri.

Včeraj jutraj se je neka druga skupina japonskih čet pod zaščito teme izkrcala tudi v bližini Svatova. Danes jutraj so japonske čete nato s podporo letalstva zasedle po kratkem boju mesto Caojang. 5000 kitajskih vojakov in domobrancev, ki jih je napad popolnoma presenetel, je bilo takoj premaganih.

Sanghaj, 24. marca. s. (Ass. Press.) Danes sta se primerila dva bombna napada na tujakšnje podružnice kitajskih bank v Čungkingu. Po dosedanjih podatkih je bilo ubitih 10 oseb in ranjenih 56, med njimi več tako težko, da ni upati na njihovo okrevanje. Ena izmed eksplozij se je primerila v mednarodni naselbini. Ameriška mornariška plovila je bila pozvana, da pomagajo pri vzdrževanju reda, pozneje pa je prepustila varnostno službo policiji.

Sovjetski poslanik pri Sumner Wellesu

Washington, 25. marca. o. (Unit. Press) V soboto je imel v Washingtonu Sumner Welles konferenco z ruskim poslanikom Umanskim. Kakor poročajo iz Bele hiše, so se pri razgovoru zopet vzpostavili pogovori, ki naj bi služili za zboljšanje odnosov med Zedinjenimi državami in Rusijo. Posebno je značilno v direktni zvezi s tem razgovorom v Washingtonu, da je zvezno sodišče v Los Angelesu na priporočilo Sumnerja Wellesa izpustilo na svobodo upravnika sovjetskega turističnega urada, Gorina, ki je bil obsojen na 6 let ječe, ker ga je sodišče spoznalo krivega, da je prišel v posest informacij pomorskega odseka pri ameriški tajni službi.

Willkie v Kanadi

New York, 24. marca. s. (Columbia BS.) Wendell Willkie je prišel danes popoldne v Toronto v Kanadi. Prebivalstvo mu je pridelilo veličasten sprejem, kakršnega menda še ni bil deležen noben ameriški državljani, ki ne zavzema uradnih funkcij. Medtem se je danes v Washingtonu sestel v Willkiejevi odsotnosti glavni odbor republikanske stranke, da določi program stranke za tekoče leto. Glavnemu odboru

Iz ameriškega senata

Washington, 24. marca. s. (Columbia BS.) Senat je pričel danes z razpravo o odobritvi kredita 7 milijard dolarjev za izvedbo zakona o posojanju vojnega materiala. Računajo, da bo senat v kratkem približno z dve tretjinski večino kredite odobril, nakar bo zakon že v dveh ali treh dneh podpisal predsednik Roosevelt, ki mu bo zakon poslan s posebnim letalom na jahto »Potomac«.

Predsednik Roosevelt je te dni podpisal na jahti »Potomac« že več važnih odredov in sklepe kongresa, nakar so bili podpisani dokumenti s posebnimi letali prenešeni v Washington.

Washington, 24. marca. s. (Ass. Press.) Senat je nocoj s 67 proti 9 glasovi odobril kredit 7 milijard dolarjev za izvedbo zakona o posojanju vojnega materiala. Sedaj mora zakon o kreditu podpisati samo še predsednik Roosevelt, da stopi v veljavo.

New York, 24. marca. AA. (Reuter.) Predsednik družbe »United States Steel Corporation« je izjavil, da dobivajo ta družba velike količine jekla Veliki Britaniji. Letno družbeno poročilo pravi, da zaposluje družba več delavcev kakor pa kdajkoli prej in da izdeluje mnogo večje količine jekla kakor pa med svetovno vojno. Tovarne izdelujejo okrog 99%, teoretičnega maksimuma.

New York, 24. marca. s. (Columbia BS.) Posebni dopisnik »United Press«, ki se je pravkar vrnil iz Anglije, pravi, da angleški narod vedno bolj želi, da bi Zedinjene države tudi formalno vstopile v vojno in poslale Angležem na pomoč tudi vojaštvo.

Leteče trdnjave

London, 24. marca. s. (Reuter) Uradno poročajo, da so se pripelja iz Zedinjenih držav v Anglijo prva štirimotorna bomba letala tipa B. 24, ki bodo v Angliji dobila ime Liberator. So to najboljši in največji bombniki, kar jih premorejo Zedinjene države. Letala so dolga po 22 m, razpetina kril pa znaša 37 m. Vsak izmed štirih motorjev ima po 1200 konjskih sil. Letala razvijajo maksimalno hitrost 325 milj na uro (520 km), njihov akcijski radij pa znaša 3000 milj (4800 km). Nosijo lahko po štiri tone bomb. Imajo 6 mož posadke in so zelo močno oborožena. Prva letala tipa Liberator so bila že pretekli mesec po zračni poti poslana iz tvornice Consolidated Aircraft Corporation v San Diegu v Kaliforniji v Montreal v Kanadi. Od tam so nadaljevala preko oceana pot v Anglijo. Angleška vlada je pri tvornicah doslej naročila 26 takih orjaških bombnikov. Najbrže pa bo na podlagi zakona o posojanju vojnega materiala prejela Anglija še nekaj izmed 120 letal istega tipa, ki jih je za svojo uporabo naročila ameriška vojska.

Anglija bo iz Zedinjenih držav prejela tudi več štirimotornih letal tipa Bowing B 17. Ta letala so pred leti, ko so bila prvič zgrajena, dobila ime »leteče trdnjave«. Medtem pa so jih nekateri drugi štirimotorni angleški tipi, kakor Stirling in drugi, že prekosili, prav tako pa so boljše od letalih trdnjav novi ameriški »Liberatorji«. Tvornice Bowing izdelajo sedaj po eno letečo trdnjavo že vsak drugi dan.

Iz ameriškega senata

Senat je snoči sprejel zakon o sedemmilijardnem kreditu

Washington, 24. marca. s. (Columbia BS.) Senat je pričel danes z razpravo o odobritvi kredita 7 milijard dolarjev za izvedbo zakona o posojanju vojnega materiala. Računajo, da bo senat v kratkem približno z dve tretjinski večino kredite odobril, nakar bo zakon že v dveh ali treh dneh podpisal predsednik Roosevelt, ki mu bo zakon poslan s posebnim letalom na jahto »Potomac«.

Predsednik Roosevelt je te dni podpisal na jahti »Potomac« že več važnih odredov in sklepe kongresa, nakar so bili podpisani dokumenti s posebnimi letali prenešeni v Washington.

Washington, 24. marca. s. (Ass. Press.) Senat je nocoj s 67 proti 9 glasovi odobril kredit 7 milijard dolarjev za izvedbo zakona o posojanju vojnega materiala. Sedaj mora zakon o kreditu podpisati samo še predsednik Roosevelt, da stopi v veljavo.

New York, 24. marca. AA. (Reuter.) Predsednik družbe »United States Steel Corporation« je izjavil, da dobivajo ta družba velike količine jekla Veliki Britaniji. Letno družbeno poročilo pravi, da zaposluje družba več delavcev kakor pa kdajkoli prej in da izdeluje mnogo večje količine jekla kakor pa med svetovno vojno. Tovarne izdelujejo okrog 99%, teoretičnega maksimuma.

New York, 24. marca. s. (Columbia BS.) Posebni dopisnik »United Press«, ki se je pravkar vrnil iz Anglije, pravi, da angleški narod vedno bolj želi, da bi Zedinjene države tudi formalno vstopile v vojno in poslale Angležem na pomoč tudi vojaštvo.

Leteče trdnjave

London, 24. marca. s. (Reuter) Uradno poročajo, da so se pripelja iz Zedinjenih držav v Anglijo prva štirimotorna bomba letala tipa B. 24, ki bodo v Angliji dobila ime Liberator. So to najboljši in največji bombniki, kar jih premorejo Zedinjene države. Letala so dolga po 22 m, razpetina kril pa znaša 37 m. Vsak izmed štirih motorjev ima po 1200 konjskih sil. Letala razvijajo maksimalno hitrost 325 milj na uro (520 km), njihov akcijski radij pa znaša 3000 milj (4800 km). Nosijo lahko po štiri tone bomb. Imajo 6 mož posadke in so zelo močno oborožena. Prva letala tipa Liberator so bila že pretekli mesec po zračni poti poslana iz tvornice Consolidated Aircraft Corporation v San Diegu v Kaliforniji v Montreal v Kanadi. Od tam so nadaljevala preko oceana pot v Anglijo.

Anglija bo iz Zedinjenih držav prejela tudi več štirimotornih letal tipa Bowing B 17. Ta letala so pred leti, ko so bila prvič zgrajena, dobila ime »leteče trdnjave«. Medtem pa so jih nekateri drugi štirimotorni angleški tipi, kakor Stirling in drugi, že prekosili, prav tako pa so boljše od letalih trdnjav novi ameriški »Liberatorji«. Tvornice Bowing izdelajo sedaj po eno letečo trdnjavo že vsak drugi dan.

Sovjetski poslanik pri Sumner Wellesu

Washington, 25. marca. o. (Unit. Press) V soboto je imel v Washingtonu Sumner Welles konferenco z ruskim poslanikom Umanskim. Kakor poročajo iz Bele hiše, so se pri razgovoru zopet vzpostavili pogovori, ki naj bi služili za zboljšanje odnosov med Zedinjenimi državami in Rusijo. Posebno je značilno v direktni zvezi s tem razgovorom v Washingtonu, da je zvezno sodišče v Los Angelesu na priporočilo Sumnerja Wellesa izpustilo na svobodo upravnika sovjetskega turističnega urada, Gorina, ki je bil obsojen na 6 let ječe, ker ga je sodišče spoznalo krivega, da je prišel v posest informacij pomorskega odseka pri ameriški tajni službi.

Willkie v Kanadi

New York, 24. marca. s. (Columbia BS.) Wendell Willkie je prišel danes popoldne v Toronto v Kanadi. Prebivalstvo mu je pridelilo veličasten sprejem, kakršnega menda še ni bil deležen noben ameriški državljani, ki ne zavzema uradnih funkcij. Medtem se je danes v Washingtonu sestel v Willkiejevi odsotnosti glavni odbor republikanske stranke, da določi program stranke za tekoče leto. Glavnemu odboru

Novi minister socialne politike dr. Budisavljević in kmetijski minister dr. Čubrilović — Nova ministra sta dr. Ikončić in dr. Nikitović

Novi minister socialne politike dr. Budisavljević in kmetijski minister dr. Čubrilović — Nova ministra sta dr. Ikončić in dr. Nikitović

Novi minister socialne politike dr. Budisavljević in kmetijski minister dr. Čubrilović — Nova ministra sta dr

Okrog Abesinije

O d začetka vojne do letošnjega januarja v vzhodni Afriki ni bilo pomembnejših vojaških dogodkov. Italijanske čete so se plašile britanske Somalije.

Italijanske čete so se mešale na zasedbo nekega območja v Sudanu, kakor kaže na fotografiji. Vzhodni Afriki delujejo britanski oddeli v glavnem v petih središčnih državah. Prva kolona prodira proti Eritreji, druga tretja in četrta v Abesiniji, peta pa v Somaliji.

Je. S tem izrazom so bile v zvezi vse vesti o nje-ovi globini, dokler niso znane odprave s skrbnim merjenjem doznale, da je jezero v resnici zelo plitvo. Jezero Tana ni nič drugega nego obsejna vodna površina, globoka komaj 14 metrov ter je v tem plesu podobno Čadskemu jezeru v srednji Afriki. Jezero tedaj ni tako važno kot rezervuar vode za reko Nil, kakor so mislili še pred kratkim. Sani so se Eritreji celo bali, da ne bi Italijani zaradi dotoka jezera v Nil s čimer bi bil ves Egipt mečno ogrožen. Ta legenda se je medtem razblinila. Kotlina tud ni bogata na raznih rudninah kakor se je mislilo, o čem pač na bi se v nji dalo razviti poljedelstvo do visoke stopnje. Doseči o teh možnostih ni s'udu. Le redko kak Abesinec si je to uredil polje za orodjevanje kave in bombaža doim večina obravnavlja porabljajo obširno ozemlje kot pašnik. Od tod predstava britanske čete v Gadiam pokrajino ležečo ob Sinjem Nilu ki teče iz jezera Tana.

Sile ki tvorijo tretjo kolono so koralke najprej ob reki S. but. ki je pritok

Sinjeje Nila in ima na abesinskem ozemlju ime Baro. Ta reka je plavna in mehka, parniki lahko iz Khartuma v 13 dneh dosežejo do Gambele glavnega rečnega ostanišča Abesinije na sudanski strani. Od tod drže preko Lešemti ali Džime karavanska oata ki so jih napravili Italijani noter do Adis Abebe. Od Gambele do Abesinske prestolnice je v zraku črti 500 km.

Eno izmed zadnjih britanskih vojaških poročil je obvestilo javnost o napredovanju južno-afriških črt na skrajnem severnem koncu Rudolfovega jezera, ki ga je leta 1883 neki madžarski raziskovalec imenoval tako na čast avstrijskemu prestolonasledniku Rudolfu. Tudi ta kolona je že na abesinskem ozemlju. Jezero leži v globokem geološkem vdoru ki ga znanost imenuje »afriški jarek«. Po vsem vodoru od Kenije do Adis Abebe se vleče niz jezer. Tudi delujoča četrta kolona ima razloz, da bo tem prihodnim vodorom črti proti severu prodira v pravcu abesinske prestolnice. Od severnega breza Rudolfovega jezera do Adis Abebe je v zraku črti približno 600 km.

Plima in oseka

V večnem ritmu življenja, ki je bilo, je in bo si enakomerno sledijo jambi in trojeji. V tem enakomernem padanju in poudarjenju življenja prihajajo in odhajajo posamezniki in dogodki, večno življenje pa teče naprej v svoji neuhajljivi strugi. Večno padanje in dviganje, večno porajanje in umiranje, v nikdar pretrganem ritmu!

Se včeraj je risala zima, ledene rože na okna hiš, danes jih že odpirajo toplemu soncu, pomladi plimi ki prihaja. Čutimo jo v zraku, čutimo jo v krvi, ki hitreje polje po žilah.

Dnevi te pomladi bodo drugače zapisani v življenjske knjige narodov kakor druge pomladi. Vsak dan te pomladi ki je že premagala zimo, je zgodovinski dan. Trate po parkih bodo kmalu ozelenele posejane z oelm, nežnimi matricami in po dišečem zraku bodo brentale čebulice, metulji. In vendar to ni pomlad, kakršnih smo bili vajeni zadnjih dvajset let. Kmalu bodo gostole v zraku ptice selivke, ki so morda zdaj že na poti preko morja k nam, toda mi smo se navadili prisluškovati drugim nim glasovom, ki prihajajo iz etra — glasov, ki se širijo v tisočih smereh, oznanjujoč eno samo besedo, v vseh svetovnih jezikih in narečjih, borba borba...

V modnih hišah evropskih vele mest z mrlčino naglico dogotavljajo zaenkrat letošnje pomladanske mode. Tisoči in tisoči modnih zvezkov prihajajo iz tiskarn in naglo jih razpošiljajo po vsem svetu, da bodo v tej čudni pomladi 1941 ženske vedele, kakšne ključke naj nosijo, kakšne čevlje naj si omislijo in da bodo moški vedeli, kakšni kroji oblek so predpisani za novo pomladansko sezono. V tistih vele mestih pa se tiskajo živalske nakaznice. Strokovnjaki preiskujejo in sestavljajo sintetične tkanine, sintetična zdravila, sintetična goriva...

Zimski vetrovi so se plegli, nad mestom in deželo sij sonce, v zemlji kati stotisoč življenj. Vse, kar je jeseni umrlo, se bo to pomlad v tej ali oni obliki zbudilo v novo življenje. Iz razoranje zemlje puhti toplota, beli oblaki, ki se vozijo pod nebom, potujejo zdaj na sever, zdaj na jug, dokler se ne razkrope, da se bodo jutri zopet združili v belkast pajčolan, zastri preko sonca.

Vse je večni boj med življenjem in smrtjo. Plima in oseka, pomlad in zima. In v teh nemirnih tokovih med življenjem in smrtjo se odigrava življenje posameznika.

in narodov. Po sončnih ulicah mesta tekojo otroci s šopki, telih prvih znanke pomladi. Nekatere se bje boji na življenje in smrt. Koliko življenj je padlo v to svetlo sončni dopoldni? Koliko nemirnih, utripov srca, koliko smutnih kričev? A življenje gre naprej, s svojo neizpisano, povnavljanjem nedoumljivo, večno, a kljub vsemu najdragocenejši kar imamo.

Avstralija, up Anglije

Nedavno se je v Delhiju v Indiji vršila konferenca vzhodne skupine držav britanskega imperija, ki je poudarjala, da ima vzhodni del imperija 416 milijonov prebivalcev in se po tem takem pričakuje od njega tudi sorazmerna pomoč Veliki Britaniji. V prvi vrsti je s tem mišljena gospodarska pomoč vzhodne skupine, katere skupni promet z Veliko Britanijo dosega vrednost 1300 milijonov funtov. Avstralija, ki spada v to skupino, ima sicer samo 7.300.000 prebivalcev, vendar je v gospodarskem pogledu na prvem mestu, kar se tiče izvoza in uvoza v Anglijo. Vojška pomoč Avstralije zaradi nizkega števila prebivalstva ne more biti znatna, zadnji dogodki pa so dokazali izredno visoke vrline in borbene odlike avstralskega vojaka. Uspehi generala Wavella in njegovih tovarišev na afriških bojiščih gredo v pretežni meri na račun udarnosti, hrabrosti in žilavosti avstralskih čet. Avstralija in Nova Zelandija pa sta tudi že od vsega začetka vojne slovesno naglasili, da bosta napeli vse svoje sile za zmago.

Nesorazmerno velik — s številom prebivalstva — pa je za Anglijo gospodarski pomen Avstralije. Treba je vedeti, da stoji Avstralija kot pridelovalka žita na tretjem mestu v britanskem imperiju. Pred njo sta le Kanada in Indija. Žitni pridelek Avstralije je lani znašal skoraj pet milijonov ton, letošnji, t. j. l. 1940-41, bo zaradi izredno hude suše za en milijon ton manjši. Polovico vsega svojega žitnega pridelka je Avstralija izvažala in v sedanjih prilikah pojde ves ta izvoz pač v Anglijo. V januarju lanskega leta je angleško ministrstvo za prehrano kupilo v Avstraliji 1.650.000 ton pšenice, ki jo bo dežela dobavila iz svoje letošnje žetve.

Od kar je Danska pod nemško zasedbo, je seveda popolnoma prekinjena dobava danskega sirovega masla v Anglijo in za zapolnitev te vrzeli bo zopet vskočila Avstralija. Nje pridelavek sirovega masla znaša dobrih 195.000 ton in je za Zedinjenimi državami največji proizvajalec sirovega masla. Ker pa Amerika tega blaga ne izvažala, bo prišla v veliki meri v poštev Avstralija. Nadomestila ne bo samo izpadke danskega uvoza, ki je znašal 25 odst. vsega v Anglijo uvoženega sirovega masla, marveč bo znatno povečala tudi svoj običajni uvoz. Iz Canberre so prošli teden že javili, da bodo prihodnje mesece dobavili ministrstvo za prehrano 100.000 ton sirovega masla za ceno 12 milijonov avstralskih funtov. Ta količina bo nekakšna približna eno petino angleške potrebe. Ostanek si bo morala Anglija prebrskati iz južne Afrike, iz Kanade in iz južnoameriških držav. Z izpadkom Danske je izpadla tudi možnost, od katere so Danci imeli velike dobičke v prvi svetovni vojni, ko so namreč švabsko sirovo maslo prodajali Angležem, kot svoj proizvod.

Kar se ostalih mlečnih izdelkov tiče, je Avstralija na tretjem mestu kot proizvajalka sira. V britanskem imperiju sta pred njo samo Nova Zelandija in Kanada. Zadnja leta se je v Avstraliji izdalno do 25 ton raznega sira. Tudi tega važnega živila bodo iz Avstralije poslani na Angleško leto 20.000 ton in je to količino že kupilo britansko ministrstvo za prehrano. Plačilo je zanj 3 milijone funtov. S tem je britanska prehrana pokrila 15 odst. svoje potrebe po siru. Za kritje ostale količine bosta morali prevzeti Kanada in Južna Afrika ter druge prekomorske države.

Zelo važna za prehrano so tudi jajca. Pred vojno jih je Anglija dobivala v pretežni večini iz belgijskih in iz nizozemskih držav ter z Poljske, toda ta vir je sedaj popolnoma usahnil. Anglija pa je rabila skoraj tri in pol milijarde jajec in od teh jih je prihajalo iz Kanade, iz Avstralije in Nove Zelandije komaj 121 milijonov komadov. Trgovinska pogodba sklenjena med Anglijo in dominijoni nalaga slednjim da morajo letos količino jajec najmanj podvojiti.

Avstralski dominijon je tudi močan proizvajalec ovčjega mesa, saj je njegova letna proizvodnja le malo manjša od proizvodnje Zedinjenih držav. L. 1935, je Avstralija proizvajala 306.000 ton ovčjega mesa. Po omenjeni pogodbi bo morala dobaviti Angliji letos znatne količine ovčjega govejega in svinjskega mesa v skupni vrednosti 12 milijonov avstralskih funtov. Znan je tudi, da ima Avstralija več ka-

VIM

čisti

boljše predmete
prizanesljivo —
navadne temeljito

kor četrtno svetovne produkcije volne, ki je znašala 1938 l. 1.062.360 ton. Delež Avstralije na tej proizvodnji je okoli pol milijona ton, odkar se je ovtjevala v Avstraliji še znatno povečala. Takoj v začetku vojne je Anglija kupila vso avstralsko proizvodnjo volne za vsa leta vojne in za prvo leto po sklenjenem miru. Letošnje

dobave volne bodo predstavljale vrednost 55 milijonov avstralskih funtov.

Ze v prvi svetovni vojni je bila avstralska pomoč zelo znatna, medtem pa se je gospodarstvo dominiona razvilo in razmahnilo, tako da bo sedaj Avstralija lahko nudila učinkovito pomoč materinski deželi tudi v industrijskem pogledu.

BELEŽKE

Sokolski glasnik" o članku prof. dr. Janžekoviča

»Sokolski glasnik«, glavno glasilo Sokola krajevine Jugoslavije je prinesel obširen izvešek iz članka profesorja dr. J. Janžekoviča v reviji »Case«. Z vsebino tega članka smo seznanili že tudi mi svoje čitatelje. »Sokolski glasnik« pripominja k članku, da ga sprejema in podpisuje z obema rokama brez vsake rezerve, nato pa nadaljuje:

»Prepričani smo, da tolmačimo mišljenje vsega jugoslovenskega sokolstva, če rečemo da tako pisanje in take izjave uglednega katoliškega duhovnika najbolj priručno pozdravljamo. Srečni bi bili če bi mogli potrditi da se strinja z dr. Janžekovičem vsa slovenska in hrvatska katoliška duhovščina. Nam je prav dobro znano, da je ravno katoliška duhovščina pokazala v nekaterih 1. žavah ki so bile v nevarnosti davne visok in zgleden patriotizem in da je bila zato priznanje vsega sveta ali sprejemamo iz nje duše tudi izjavljajo uglednega svetnika dr. Janžekoviča da mora po strojno nastopiti pri škodljivem narodu slovenski tanje in Sokoli Sokoli so temu pozivu ne bodo nikdar izneveli.«

Minister dr. Krek o naših odnosih do velesil osi

V nedeljo, 16. marca, je bila v radovljici širša seje zaupnikov JAZ za radovljjski srez. Glavni govornik je bil minister dr. Miha Krek. V svojem govoru je dejal med drugim, kakor poroča kranjski »Gorenec«, ki objavlja ministrov govor v obširnem izveščku:

»Vsa količanja daljnoviden politik mora pri doizanju zunanje politike naše države nujno jemati na tehtnico, da je naša država sosed obeh osištih velesil. Mi smo in bomo vedno navezani na dobro sosedstvo s tema velesilama. Ako bi torej naša država na neki način pristopila k tako zvani rzevi, bi bila to zahteva politične in življenjske modrosti. Nikakor pa ni in nikdar ne bo mogoče smatrati naš pristop k trozvezi tako, da bi naša država s tem prenehala biti samostojna ali pa da bi celo morda prišla pod vojaško nadzorstvo druge države. Naš pristop k trozvezi bi torej pomenil ugotovitev, da je naša država življenjsko navezana na osišni državi, da pa na drugi strani hoče za vsako ceno ohraniti najstrožjo nevtiralnost ter z vojaško silo čuvati in braniti našo državno nedotakljivost in našo narodno svobodo pa naj bi prišel napad na te visoke svetinje od koderkoli.«

Izjave ministra Pantića

Minister za telesno vzgojo Pantić je imel na nekem političnem sestanku v Beli Crkvi v Banatu govor, v katerem se je bavil tudi z aktualnimi problemi Jugoslavije ter je med drugim dejal:

»Glede bodočnosti naše države ste lahko popolnoma mirni. Mi ostanemo nadalje na osnovni liniji naše miroljubne politike in želimo posebno poudariti željo po ohranitvi prijateljskih odnosov s sosedmi, s katerimi nas ne vežejo zgolj državne meje, marveč tudi tesni življenjski in gospodarski odnosi. Naša glavna skrb je, da v miru očuvamo naše sedanje meje, svoj nacionalni ponos, svojo nacionalno čast in dostojanstvo ter popolno neodvisnost in samostojnost naše države. Kot narod svetle zgodovinske preteklosti se bomo sporazumeli z našimi sosedi samo tako, kakor to dolikuje junškemu narodu. Imejte popolno zaupanje, da v teh težkih dneh vodijo vladu pri njenem delu samo življenjski interesi našega naroda in želja po srečni bodočnosti naše domovine Jugoslavije pod vodstvom naše viteške dinastije Karadjordjevičev.«

Jože Gostinčar okrevaj

Kršćansko socialna »Delavska pravica« poroča, da je starosta krščanskih socialistov, sivolasi bivši minister Jože Gostinčar po hudi bolezni toliko okrevaj, da je spet zapustil posteljo. Preteklo nedelje je obhajal Gostinčar svoj 81. rojstni dan. Kljub hudi bolezni in visoki starosti se vedro zanimava za vse dnevene dogodke in še vedno energično posega v tudi v delo Jugoslovenske strokovne zveze.

Sosvet delavskih zbornic

»Slovenski delavci«, glasilo slovenskega dela Jugorasa posveća dolg članek razmeram v nedavno razpušćenem centralnem tajnistvu delavskih zbornic. O njem pravi »Slovenski delavci«, da je bilo silno draga ustanova Leta 1940, je prispevalo zanj pet delavskih zbornic v državi skoro polna dva milijona din. Centralno tajništvo — pravi imenovani list — je vršilo svoje posle mnogo prepovršno. Na nešteto vlog smo čakali po mesece in mesece. Končno pa niti niso bile rešene po naših željah. Večina delavskih zbornic je sploh malo občevala s centralnim tajnistvom in niso imele od nje nobenih pravih koristi. Vse poslovanje je bilo predraga, preokorno in premalo časovno.«

Nato poroča »Slovenski delavci«, da je centralno tajništvo delavskih zbornic že v likvidaciji, ki bo izvršena do 30. marca. Finančna likvidacija pa bo končana 30. junija 1941, ko bodo odpušćeni tudi vsi namešćenci. Namesto dosedanjega centralnega tajnistva delavskih zbornic bo ustanovljen stalni sosvet delavskih zbornic, ki se bo sastajal enkrat mesečno na redne seje izmenično po sedežih delavskih zbornic. Predsednik zbornice, na katere sedežu se bo sosvet sestaj, bo istočasno predsednik konference.

Nemške vojne finance

Nemška poročevalka služba, H. 33, objavlja nekaj novih podatkov o tem, kako v Nemčiji krijejo v jni izdaci. Članek poudarja v začetku da financira Nemčija vojno brez novega iskavanja bankovcev. Vojne izdatke pokriva deloma z davki, deloma s posojili. V sedanjem proračunskem letu bodo držvni davki vneli 27 milijard mark (450 milijard din). Dvono vseh davkov se je v zadnjih letih znatno povečal kar se ozačuje d'loma kot posledica zvišanja davčnih stopeni, deloma na kot posledica zvišanja gospodarskega življenja. Leta 1932 je vrgel na pr. enišni glavni davak 13 milijard mark leta 1940 na 33 milijard. Dvobednost je vrgla leta 1937 na 13, leta 1940 na 28 milijard mark. Dvok na pr. moženo se je povečal od 307 milijonov v letu 1933 na preko 500 milijonov v letu 1940.

Ti večji dvonosi davkov omogočajo kritje enega dela vojnih izdatkov. Ostanki se krijejo z notranjimi posojili. V njih razsutje dvava, pri čemer je obratna mera vedno nižja. Zvišanja obratne mere izvedeno od izbruhaj vojne da je pr. davljia obratnost 800 milijonov mark kar zadostuje za obrestovanje in amortizacijo nadaljnjih 200 milijard mark vojnih posojil.

Ob izbruhu vojne dne 1. septembra 1939, je znašal o'tok bankovcev in drugih o'činih sredstev v Nemčiji 133 milijard mark. Dne 15. januarja 1941 je bil o' b' k 158 milijard mark, torej za 25 milijard višji. To povišanje se pripišuje na eni strani z vključitvijo novih o' meli v Nemčijo, na drugi strani s tem da drža z radi po'asnejšega odvijanja prometa na področju večje gotovine v svojih blaginjah in da imajo tudi v letu pri sobi večje ali manjše zneske gotovine.

Bolgarski listi

smejo zopet v Rumunijo

Rumunski listi poročajo, da je rumunska vlada ukinila prepoved uvoza bolgarskih listov v Rumunijo. Uvoz bolgarskih listov v Rumunijo je bil prepovedan skoraj tri leta. Prepoved je bila ukinjena na intervencijo nemških krogov, ki zastopajo mišljenje, da so danes med Bolgarijo in Rumunijo odstranjene vse difference in da ni več nobenega razloga za čim tesnejše zveze med obema državama.

Velik rop v Sarajevu

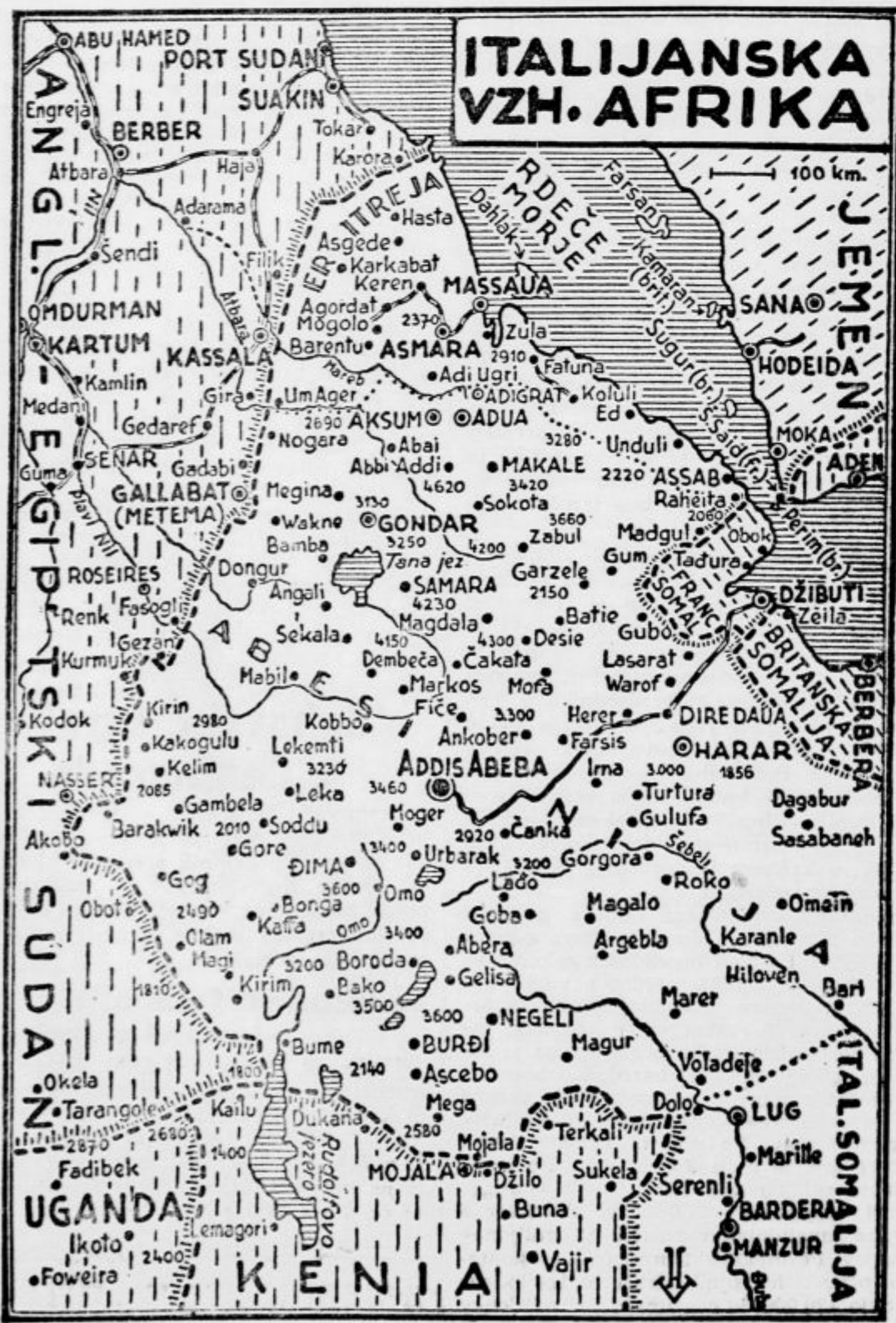
Sarajevo, 24. marca. o. V noči na nedeljo je bil izvršen razen vrom v stanovanju pokojnega reis-ul-uleme Čauševića, muslimanskega verskega poglavarja. Čauševićeva vdova se je ponoči prebudila ter je začela v stanovanju nekaj šum. Preiskala je vse prostore, na stopnicah pa je opazila neznanega človeka. Ko je odšla, da bi poklicala svoje otroke, je neznanec izginil. Po ponovnem pregledu stanovanja je opazila, da je tako zvana turška soba v vsakem neredu. Ko jo je preiskala, je ugotovila, da sta ji izginili dve ročni blagajni, v katerih je bila shranjena rodbinska zlatnina in vse dragocenosti. Iz blagajne je vromilec odnesel 250 zlatih napoleondorov, več sto kosov drugega zlatega denarja, več ur, več dragocenih zapeljstev, več dragocenih zaponov, prstanov, biservov, 150 dinarjev v gotovini, in precej raznega drugega blaga, vse skupaj v vrednosti blizu milijon dinarjev.

Zborovanje zaščitnih sester

V nedeljo 16. t. m. je bil v šoli za zaščitne sestre 14. občni zbor društva diplomiranih zaščitnih sester, sekcije za dravsko banovino. Udeležba je bila polnoštevna. Predsednica Marija Klemenčičeva je s toplimi besedami pozdravila zastopnice osrednjega društva, goste in članice. Društvo se bori z neprilikami kakor pač skoraj vsako stanovsko društvo. Z zakoni in uredbami je položaj zaščitnih sester dobro urejen, ali žal se ti predpisi ne izvajajo. Iz poročil se razvidi, da se morajo boriti za pravilno razvrstitev, da so napredovanja omenjena, mlajšim pokolenjem se predpisuje celibat in drugo. Vidi se, da je društvo delavno, ne bori se samo za odpravo težkih članicam, marveč ima na sporedu tudi zboljšanje socialnega dela na terenu.

Resolucija, ki je bila sprejeta na občnem zboru se glasi: 1) Vsak zdravstveni dom naj bi imel najmanj 10 potujočih košar z opremo za dojenčka in najmanj 4 potujoče košare za porodnice. Perilo naj se vsako leto obnovi. Na ta način bi zaščitne sestre res dejansko pomagale najrevnejšim materam. 2) Sladkor, ki se potrebuje za dojenčke, naj bi bil prost trošarine. 3) V zadnjem letu šolske obveznosti, naj bi se učenke praktično vežbale v negi in prehrani otrok v zdravstvenih domovih. 4) V naši državi naj se izenači naziv vseh triletnih sestrskih šol. Dosedaj so trije nazivi: v Ljubljani je šola za zaščitne sestre, v Zagrebu šola za sestre pomočnice, v Beogradu in Skoplju pa šola za nudilje.

Na zborovanju je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednica Marija Klemenčičeva, podpredsednica Slava Klemenčičeva, I. tajnica Cirila Tekavčeva, II. tajnica Marija Salbergerjeva, blagajničarka Ljubomira Filipčeva, knjižničarka Bogumila Senekovičeva.

Gospodarstvo

Nazadovanje našega turizma v lanskem letu

Te dni je bila objavljena statistika o tujem prometu v preteklem letu, ki kaže, kako občutno se je zaradi vojne zmanjšalo število inozemskih turistov, ki se je le v manjšem delu kompenziralo z večjim številom domačih turistov. Če hočemo lanske številke primerjati s predvojnimi, tedaj je treba vzeti za primerjavo leto 1938 in prejšnja leta, kajti v letu 1939. je pričetek vojne ob koncu avgusta že bistveno vplival na celotno sliko za to leto. Za zadnja leta nam nudi uradna statistika naslednje podatke:

	število turistov	domači	inozem.	skupaj
1937	634.038	273.897	907.935	
1938	710.610	287.391	1.007.001	
1939	663.395	275.831	939.226	
1940	722.682	69.137	791.819	

Ker je bil leta 1939 tik pred izbruhom vojne tujski promet izredno živahen, je bilo število inozemskih turistov, čeprav se je sezona ob koncu avgusta predčasno zaključila, le za 4% manjše nego v prejšnjem letu. Zato pa je lani število inozemskih turistov rapidno nazadovale, saj smo dosegli le eno četrtino predvojne številke.

Zaradi izbruha vojne je bilo leta 1939 število domačih turistov nekoliko manjše nego v prejšnjem letu, lani pa se je nekoliko dvignilo, tako da smo celo za malenkost prekoračili številko iz leta 1938 (lansko število znaša 767.500 domačih turistov).

Med inozemskimi turisti je najbolj nazadovale število nemških turistov, ki jih je bilo le 29.894. Število turistov iz Nemčije in Avstrije je do leta 1939 stalno naraslo, leta 1935 jih je bilo 85.987, naslednji dve leti 101.526 in 121.027, leta

1938 147.270 in predlanskim 197.801, nakar je število lani zdrknilo nazvala na 29.894.

Na drugem mestu so bili lani madžarski turisti, ki jih je bilo lani 7066 (nasproti 14.810 in 20.393 v prejšnjih dveh letih); italijanski turistov je bilo 6129 (nasproti 11.624 in 13.477), čeških turistov pa 4889 (nasproti 9962 in 39.901 v prejšnjih dveh letih, leta 1936 pa je bilo 68.337 čeških turistov). Pri primerjavi števila čeških turistov je treba upoštevati tudi teritorialne spremembe v zadnjih letih. Nadalje navaja statistika za lansko leto 2706 poljskih turistov (nasproti 4053 in 4910 v prejšnjih dveh letih), 2453 bolgarskih turistov (nasproti 3465 in 4629), 1854 angleških turistov (nasproti 5516 in 13.106), 1692 francoskih turistov (nasproti 3793 in 8331), 1553 švicarskih turistov (nasproti 2672 in 4870) in končno 1335 rumunskih turistov (nasproti 2014 in 3431).

Zanimivo so zlasti tudi številke o številu nočnih, ki služijo kot merilo za gospodarski uspeh turizma. Število nočnih je se je v zadnjih letih gibalo takole (v milijonih):

	Nočnine turistov	domači	inozem.	skupaj
1937	3.67	1.61	5.28	
1938	3.92	1.56	5.48	
1939	4.00	1.45	5.45	
1940	3.97	0.34	4.31	

Skupno število nočnih se je lani zmanjšalo za 860.000 ali za 16%. Predvsem so nazadovale nočnine inozemskih turistov od 1.450.000 na 34.000, to je za 82%. Tudi število nočnih domačih turistov je navzlic večjemu številu turistov za malenkost nazadovale. Nazadovanje prometa inozemskih turistov so občutili posebno oni turistični kraji, ki so urejeni predvsem za promet inozemskih turistov in so nanj navezani.

Ustanavljanje industrijskih potrošniških združb ni več obvezno

Ministrski svet je na predlog ministra za prehrano in prehrano, ministra za trgovino in industrijo in ministra za socialno politiko predpisal uredbi o izpremembi in dopolnitvah uredb o preskrbovalnih ustanovah. Uredba se glasi:

Čl. 9 odst. 1 se spreminja in glasi: »V gospodarskih podjetjih, ki zaposlujejo več kakor 50 delavcev, se lahko ustanove potrošniške združbe z nalogo, da skrbijo za oskrbovanje delavcev in nameščenecv tega podjetja z živili in kurivom. Obratni kapital za poslovanje teh potrošniških združb bodo dala na razpolago prizadeta podjetja. Dve ali več gospodarskih podjetij v istem kraju lahko ustanove eno skupno potrošniško združbo za svoje delavce in nameščenice (doslej je bilo ustanavljanje potrošniške združbe obvezno).

Čl. 9 odst. 2 se spreminja in se glasi: »Državna in samoupravna gospodarska podjetja prav tako lahko ustanove potrošniške združbe za delavce in nameščenice po predpisih te uredbe.«

Ukine se določba 2. odst. člena 12 (ki je predvideval postavitev komisarija pri podjetju, ki v določenem roku ne ustanovi potrošniške združbe).

Odstavek 2 čl. 12 se ukinja.

Čl. 15 se spreminja in glasi: »Pooblašča se minister za prehrano in prehrano, da v sporazumu z notranjim ministrom, ministrom za trgovino in industrijo in ministrom za socialno politiko predpiše natančnejše odredbe za izvajanje te uredbe in lahko po potrebi spreminja in izpopolnjuje njene predpise.«

Ta uredba stopi v veljavo z dnem, ko je objavljena v Službenih novinah.

Pred ustanovitvijo odsekov za oskrbo in prehrano pri bankah upravah

Po čl. 14 uredbi o ureditvi ministrstva za oskrbo in prehrano se ima pri vsaki banki upravi ustanoviti poseben odsek za oskrbo in prehrano, ki je neposredno podrejen banu. Ti odseki bodo vsi vse po se iz resorja ministrstva za oskrbo in prehrano. Njihov delokrog pa bo s pravilnikom predpisal minister. Prav tako je s to uredbo predvideno, da se lahko pri vsaki banki ustanovi poseben referat za promet blaga in kontrolo cen, in avtonomnih mestih ter v Beogradu pa lahko minister za oskrbo in prehrano postavi svojega referenta za promet blaga in kontrolo cen.

Na osnovi gornjih določb je minister za oskrbo in prehrano objavil v »Službenih novinah« od 22. t. m. razpis za polnitev osem uradniških mest, in sicer: 1) sedem šefov odsekov za oskrbo in prehrano pri bankah upravah v Ljubljani, Banjaluki, Sarajevu, Novem Sadu, Cetinju, Nišu in Skopju; 2) eno mesto referenta za promet blaga in kontrolo cen pri upravi mesta Beograda. Pravico sodelovanja pri tem razpisu imajo diplomirani pravniki in državni uslužbenci z dovršeno pravno fakulteto, prvenstvo pa kandidati s položenim sodno-advokatskim izpitom. Vsi kandidati pa morajo izpolnjevati splošne pogoje po zakonu o uradništvu.

Verjetno je, da bo minister, enako kakor v Beogradu, ustanovil mesto referenta za oskrbo in prehrano tudi v drugih velikih mestih.

Prijava prodajnih zaključkov za izvoz drv v Italijo

Direkcija za zunanjo trgovino je izdala okrožnico, v kateri poziva izvoznike drv za kurjavo in za izdelovanje celuloze v Italijo, da najkasneje do 31. t. m. dostavijo direktiji prijave z vsemi originalnimi dokumenti (originalnimi kupoprodajnimi pogodbami, pismi itd.), iz katerih so razvidne obveznosti, ki so jih prevzeli za dobavo drv za kurjavo in za izdelovanje celuloze v Italijo in se imajo izvršiti v času od 1. aprila do 30. junija t. l.

Prijave morajo vsebovati naslednje podatke: 1) ime jugoslovenskega izvoznika; 2) točno količino v kilogramih in vrsto drv za kurjavo odnosno za izdelavo ce-

luloze, ki jo posamezni izvoznik namerava izvoziti v času od 1. aprila do 30. junija t. l.; 3) nakladalne postaje, na katerih se bo nakladalo blago v vagonih z označbo količine in vrste drv, ki odpadejo na posamezne nakladalne postaje; 4) ime inozemskega kupca z označbo količine in vrste drv, ki se nanj nanaša; 5) prodajno ceno za posamezne vrste drv za tono franko meja odnosno fob jugoslovenska luka.

Vsaka prijavljena količina se mora točno razporediti po vrstah drv, ki so vsebovane v prijavi, kakor tudi po posameznih inozemskih kupcih. Vrste drv za morajo biti takole razporejene: a) mehke cepanice za izdelovanje celuloze; b) bukovke cepanice za izdelovanje celuloze; c) žagarski odpadki za izdelovanje celuloze v dolžini preko 25 cm; d) žagarski odpadki za izdelovanje celuloze v dolžini izpod 25 cm; e) gabrove in hrastove veje za kurjavo za otoke na jadranskem morju; f) drva za kurjavo (bukova, brestova, cerova, gabrova, hrastova, jesenova, javorjeva, kostanjeva, borova, jelova, smrekova, jelševa, in sicer v cepanem, sekane in okroglem stanju ter okroglice, drva brez skorje, panji itd., torej ves les, ki lahko služi za kurjavo).

Direkcija pripominja, da netočnih prijav, kakor tudi prijav, ki ne bi prispjele po 31. marca, v nobenem primeru ne bo upoštevala in bodo taki izvozniki izključeni od izvoza v Italijo v drugem četrtletju t. l.

Razmah Hranilnice banovine Hrvatske

Hranilnica banovine Hrvatske v Zagrebu je objavila svojo bilanco za preteklo leto, iz katere je razviden znaten razmah tega denarnega zavoda. Hranilne vloge na knjižice so se v teku enega leta več nego podvojile; narasle so od 97,3 na 202,7 milijona din. Vloge na tekočem računu pa so se v enakem razmerju dvignile od 194,3 na 414,4 milijona din.

Ob koncu lanskega leta je imela hranilnica 14,4 milijona din gotovine, poleg tega pa pri Narodni banki in Poštni hranilnici 26 milijonov, v blagajniških zapisnikih finančnega ministrstva 120 milijonov in pri drugih denarnih zavodih 37 milijonov. Hipotekarna posojila so narasla na 95,6 milijona din (prejšnje leto 44,7), amortizacijska posojila pa na 185,6 milijona din (88,2); od tega so znašala posojila banovini Hrvatski 91,1, občinam in zemljiškim zajednicam 17,0 in raznim ustanovam pod banovinskim nadzorstvom 65,3 milijona din. Zadrzna posojila so narasla na 17,7 milijona din (12,6). Skupaj so dolžniki po tekočih računih (z naložbami pri Narodni banki in Poštni hranilnici ter z blagajniškimi zapisniki) narasli na 276 milijonov (136,8). Postavka nepremičnin se je povečala na 19 milijonov (2,3).

Hranilnica je imela lani 4,1 milijona din čistega dobitka. V teku leta je podelila za 338 milijonov novih posojil, vrnjenih pa je bilo za preko 100 milijonov posojil. Otvorila je podružnico v Vrbovskem in v Dubrovniku (kjer je prevzela mestno hranilnico) in ekspozituro v Slavonski Požegi. Podružnica v Splitu je bila pretvorjena v glavno podružnico, dovršene pa so tudi priprave za otvoritev podružnice v Osijeku. Hranilnica je lani sodelovala pri emisiji glavnice Pogoda z zneskom 1,45 milijona din, pri emisiji glavnice Pohita pa z zneskom 10 milijonov din.

Gospodarske vesti

Podražitev električnega toka v Beogradu ne bo dovoljena. Iz kabineta ministra za prehrano in prehrano je bilo izdano sledeče poročilo: Na temelju čl. 1. uredbi o cenah je minister dr. Protić poslal predsedniku vlade in zastopniku notranjega ministra zahtevo, da ne odobri sklepa mestnega sveta Beogradske občine od 21. marca, ki zahteva povzvišanje cen za električni tok in tramvajске karte. Uredba o cenah je bila izdana za to, da se zaščitijo koristi širokih potrošniških množic in ta cilj ne bi bil dosežen, če bi se povečale cene tramvajskih kart, električnemu toku in vodi. Oddelek za kontrolo cen pri ministrstvu za prehrano in prehrano bo v skladu s predpisi uredbe o cenah pregledal sklep mestnega sveta Beogradske občine in bo izdal temu primerne sklepe.

— Oddelek za češko-moravski protektorat pri jugoslovensko-nemški trgovinski zbornici v Beogradu. Nacionalni odbor jugoslovensko-nemške trgovinske zbornice v Beogradu je otvoril v svojih poslovnih prostorih v ulici Kralja Milana 11 (2. nadst.) nov oddelek za Češko-moravski protektorat. V tej zvezi je bila 20. t. m. seja upravnega odbora zbornice, ki so ji poleg predsednika berlinske Trgovinske zbornice za Jugoslavijo g. ravn. Müllerja in predstavnika Protektorata podpredsednika Glavne zveze industrije za Češko in Moravsko dr. Adolfa prisostvovali tudi beograjski predstavniki gospodarstva. Predsednik našega nacionalnega odbora generalni ravnatelj Nešić je poudaril važnost gospodarskega sodelovanja Nemčije in Jugoslavije, kakor tudi važnost Jugoslavije kot dobaviteljice surovin. Predsednik g. Müller je razložil prijateljski sporazum med berlinsko zbornico in Glavno zvezo industrije v Pragi, sklenjen v zvezi s priključitvijo novega oddelka pri beograjski zbornici. Ta oddelek bo sodeloval z novo ustanovljenim podobnim oddelkom pri Glavni zvezi industrije za Češko in Moravsko v Pragi. Na osnovi tega sporazuma je stopila v likvidacijo dosedanja Českoslovaško-jugoslovenska trgovinska zbornica v Pragi. Predsednik dr. Adolf pa je v daljših izjavah poudaril važnost Češke in Moravske kot trgovinskega partnerja Jugoslavije in velik delež protektorata v jugoslovenskem izvozu in uvozu.

— Zborovanje mariborskih okoliških trgovcev. Pri »Orlu« je bil včeraj popoldne redni občni zbor Zdrženja trgovcev mariborske okolice, ki ga je otvoril in vodil zaslužni predsednik g. Janko Kostanjšek iz Sv. Martina. Predsednik je pozdravil številno članstvo ter zastopnike oblasti in sorodnih organizacij, nato pa je opisal delovanje združenja v pretekli poslovni dobi. Podčrtal je vse težave, s katerimi se mora danes boriti trgovec, kajti promet pada od dneva do dneva, ker je nastalo hudo pomanjkanje blaga, zlasti najvažnejših živinskih predmetov, medtem ko se rezije znatno narasle. Od vseh strani padajo hudi udarci na legalno trgovino, dočim se ustanavljajo zadruge z vsemi privilegiji in brez kontrole. Blagajniško in tajniško poročilo je podal g. Blagovič. Zdrženje šteje 358 članov, ki zaposlujejo 46 pomočnikov, 46 pomočnikov ter 70 vajencev in vajenk. Dohodkov je bilo lani 144.500 Din izdatkov pa 138.200 Din, premoženje pa znaša 369.650 Din. Proračun za tekoče leto izkazuje 109.000 Din dohodkov ter 100.600 Din izdatkov. Pri slučajnostih se je občni zbor izrekel proti nedeljskemu počitku, ki ga je Zveza predložila banski upravi. Volitev letos ni bilo.

— Uredba o cenah je razširjena tudi na banovino Hrvatsko. Hrvatski ban je razširil uredbu ministrskega sveta od 12. marca t. l. o cenah na področje banovine Hrvatske. Po banovi naredbi se od dneva uveljavljanja pa do 1. avgusta prepoveduje v notranjem prometu vsako povzvišanje cen blaga kakor tudi cen za prevoz potnikov in blaga.

— Ustanova za slušatelje (slušateljice) trgovskih visokih šol. Trgovinsko-industrijska zbornica v Ljubljani razpisuje 10 ustanov po 1.000 din za slušatelje (slušateljice) trgovskih visokih šol. Prošnje s potrdilom rektorata o frekvenci in dokazili o učenem uspehu ter gmočnem stanju prosilca je poslati zbornici do 31. marca t. l.

— Zdrženje trgovcev za srez Ljubljana - okolica bo imelo 22. redno letno skupščino 27. marca ob 9. v dvorani Trgovskega doma v Ljubljani.

Borze

24. marca

Na jugoslovenskih borzah je bilo nadalje povpraševanje za grške bone po 37,50. Tečaj na svobodnem trgu pa so ostali nespremenjeni.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bilo za vojno škodo pri mlačnejši tendenci povpraševanje po 474,50. V Beogradu je bil promet po 477,50. Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov, pač pa je bil promet v delnicah Trboveljske po 395.

DEVIZE

Ljubljana. Oficialni tečaji: London 174,57 — 177,77. New York 442,5 — 448,5. Curih 1028,64 — 1028,64. Tečaj na svobodnem trgu: London 215,90 — 219,10. New York 548,00 — 552,00. Curih 1271,10 — 1281,10. Privatni kliring: 1772 — 1792. grški boni 37,50 den.

Curih. Beograd 10. Pariz 8.3750. London 17.3250. New York 431. Brusel 69. Milan 21,70. Madrid 39,50. Amsterdam 229. Berlin 172,50. Stockholm 102,7250. Oslo 98,50. København 83,50. Sofia 42,1. Alabona 17,27. Budimpešta 85,50. Atene 3,00. Carigrad 3,3750. Bukaršta 2,00.

EFFEKTI

Zagreb. Državne vrednote Vojna škoda 474,50 den., 4% agrarne 56 den., 6% sevevne agrarne 53 den., 6% boguške 85 — 86, 6% dalm. agrarne 79,75 — 80, 6% šumske 80 bl., 7% invest. 100,50 den., 7% stbiliz. 97 — 100, 7% Seligman 101 den., 7% Blair 100 bl., 8% Blair 104 den.; denice: PAB 205 den., Trboveljska 395 — 397,50 (395).

Beograd. Vojna škoda 477,50 den. (477,50) 4% agrarne 57 den., 4% sevevne agrarne 56,50 den., 6% boguške 85 den., 6% dalm. agrarne 79,75 den. (79,75) 6% šumske 79,75 den., 7% invest. 100 den., 7% Seligman 112 den., 7% Blair 101 bl. Narodna banka 6400 den. (6450) PAB 209 den.

Blagovna tržišča

ZITO

Chicago. 24. marca. Začetni tečaji: pšenica: za maj 87,25. Za julij 81,75. za sept. 85,25. koruza: za maj 64, za julij 64,25.

Novosadska blagovna borza (24. t. m.) Tendence nespremenjena. Ove: baški sremski in slavonski 412,50 — 417,50. Ječmen baški in sremski 557,50 — 562,50. Koruza: za su primerno suha z 20% vlage franko vagon ali šlep 224 (za vsak odstotek manj vlage se cena ovišča za 4 din); umetne sušena koruza s 14% vlage 250 din. Moka (frankov vagon ali šlep v dunavski banovini): pšenična »Ogg« in »Og« 725/70% presejana pšenična moka 358/85% enotna pšenična moka 382,25; nepresejana pšenična moka 351/85% orešana koruzna moka ali koruzni zdrob z največ 14% vlage 321/85% orešana koruzna moka iz časa primerno suhe koruze 250 nepresejana 230 Otrubi (frankov vagon ali šlep dunavske banovine): pšenični 200 koruzni s kalmi 150 brez kalmi 70. Fišol: baški in sremski 630 — 635.

Poljedelski stroji in naše kmetijstvo

Uvozno carino za osnovne poljedelske stroje je treba ukiniti ali vsaj znatno znižati

V javnosti vlada čisto preprčanje, da je pod poljedelskimi stroji razumeti razne komplicirane mašine, traktorje, kombajne in kar je še teh ameriško-ruskih čudes. Mnogokrat moramo slišati zato mnenje, da pri nas niso povljana tla za uporabjanje vrstnih strojev. Kajpa da za takšne vrste strojev res niso, Jugoslavija in posebej Slovenija je izrazita predstavnica maloposelstniške razdelitve zemlje z neprimerno konfiguracijo terena in — v normalnih časih — s previsokim delovnim moči, ki bi z uporabo takih strojev postale še bolj odvise.

Vse zanimanje kmetovalcev in strokovnikov je posvečeno torej onim najnovejšim strojem in orodju, ki kmetovo delo olajšajo izpopolnjujejo izboljšujejo in tako večajo kmetijsko proizvodnjo. To so predvsem plug kopalniki sejalni stroji trierji za čiščenje žita in kar je še podobnih.

Priznati moramo, da se poljedelski stroji pri nas skoraj ne uporabljajo, ali pa zelo nesorazmerno po posameznih pokrajinah. Nekam drastično sicer, pa resnično je ugotovil nemški strokovnjak Hollmann leta 1931: »V Jugoslaviji najdemo skoraj vse stopnje razvoja mehaničnih sredstev v poljedelstvu začenši od najprimitivnejšega orodja iz pradedovnih časov, ko so naselili te kraje Slovani, na do modernih železnih plugov La More konstrukcije. V tujni Srbiji Crni gori in v notranosti Bosne in Dalmacije najdemo pluse ogromnih dimenzij, ki so izdelani docela iz lesa. Brez kakršnihkoli železnih delov a vleče jih po več barov volov. To vodi slično kakor ponekod v Severni Evropi, do ustvarjanja skupnosti v svrhu oranja kar predstavlja tu zadruge. Najdemo vzroze, katerih kolesa so izključno iz lesa s široko razmaknjenimi osmi in z razmeroma malo nosilnostjo sta inšto orodje kakor da te iz kakršnega modernega poljedelškega muzeja. Žito se mlati s pomočjo konjev in volov na gumnu, a seme se čisti z mehanjem v veter Docela drugačno sliko vidimo na severu Jugoslavije.

Po približni cenitvi potrebujemo v Jugoslaviji letno na vsaj 100.000 plugov. Nekaj jih izdelata kovači malenkost domača industrija (približno 5000), vse ostalo okrog 70.000 komadov, bi morali pa

uvoziti. Stvarno pa uvozimo zaradi visoke carine le desetino tega števila.

Mislimo, da bi bilo prav v teh časih ko moramo dvigniti proizvodnjo poljedelstva na čim višjo stopnjo, potrebno rešiti ali tako stališče, ki je nasprotno interesom pretežnega dela našega prebivalstva, kmetovalcev, in posebno tudi vsem ostalim državljanom, kajti z večjo uporabo teh osnovnih poljedelskih strojev bi lahko močno dvignili proizvodnjo.

Ni pravilno in koristno, da zaradi interesov posameznikov pod masko z šite domače industrije, troji prehrana prebivalstva in se zavira splošni napredek našega poljedelstva, posebno se ker je dober del v to industrijo vloženega kapitala tujeja. Naši kmetovalci bodo vprav danes radi kupovali poceni poljedelske stroje, zato se mora ukiniti ali znatno znižati uvozna carina in cena strojev bo skoraj polovična. Razumemo, da je pri tako majlem trgu in odjemu, kakor je sedaj še naš jugoslovenski, domači industriji poljedelskih strojev težko konkurirati tujizani inozemski robci, toda radi n'kake fiktivne autarkije ne sme trpeti naš kmetovalec in plačevati višji davek domači industriji kakor katerikoli drugi kmet v Evropi.

Da odklonijo to nevarno politiko, so kmetijske zbornice izdelale načrt za ustanovitev zadruge tvornice poljedelskih strojev, kar na je seveda še zelo daleč od uresničenja. Sati niti zadruge tvornice za modro galico ni bilo mogoče osnovati, čeprav sta potrebna daleko manjši kapital in manjša tehnična dovršenost.

Poljedelske stroje uvažamo največ iz Nemčije; sicer se ta uvoz bori z malenkostnimi težkosti, ki so pa zaradi lastne povečane potrebe v Nemčiji sami in otežkočnega drvoza razumljive. Naše uvozne tvrdke si včasih v zavesti da imajo opravka z nekim kupcem-kmetovalcem dovolj marsikatero nekorrektnost, vendar pa naše zadruge organizacije predstavljajo potreben rezultat takšni nesolidnosti.

Rad-vedni smo, kaj in kakšno kakovost bo pokazala na spomladanskem velesejmu v Beogradu sovijskega produkcijske, ki se bo totrajz n'vrti pojavila s svojimi prototipi poljedelskih strojev in bi lahko predstavljala potrebno konkurenčnost pri nas tudi na tem polju.

Inž. Delfe Cizej

Zbor invalidov v Celju

Izboljšanje položaja vojnih žrtev je nujno

Celje, 23. marca

Danes dopoldne je bil v vel dvorani Narodnega doma v Celju redni letni občni zbor sreskega odbora Zdrženja vojni invalidov v Celju. Občnega zbora se je udeležilo nad 300 članov in članic.

Predsednik sreskega odbora, major v p. g. Rudolf Orel je v začetku pozdravil zastopnike poveljnikov mesta in 39. pp. ter vojaškega okrožja, sres. načelstva, mestne občine, sodišča, policije in Zdrženja rezervnih podoficirjev. Nato je župan dr. Voriš v imenu celjske občine pozdravil občni zbor.

Gosp. Matko Štefe, predsednik občnega odbora Zdrženja vojni invalidov v Ljubljani, ki je bil izvoljen za predsednika občnega zbora, je pozdravil zborovalce v imenu vseh vojni žrtev v Sloveniji in poudaril, da uživa organizacija vojni invalidov v Sloveniji velik ugled.

Predsednik sreskega odbora, major v p. g. Orel je nato poročal, da je celjski sreski odbor izvršil v zadnjih dveh letih ogromno delo, ki je bilo osredotočeno na prošnje in pregled vojnih invalidov po uredbi o vojnih invalidih iz l. 1938. Sreski odbor se je trudil tudi za spremembo in izpopolnitev te uredbe. Invalidsko sodišče je prejelo nad 7.300 spisov za priznanje invalidnosti in je ogromno večino že rešilo. V tem pogledu gre posebna zahvala predsedniku okrožnega sodišča v Celju dr. Vidoviču in s. o. s. dr. Papcu.

Tajnik kapetan v p. g. Makso Kovač je podrobno poročal o obsežnem, intenzivnem in uspešnem delu sreskega odbora, ki je storil vse, da pomaga vojnim žrtvam. Tajnik je iznesel zahtevo, da dobijo invalidni tudi vdove vojni invalidov ne glede na odstotek invalidnosti svojih mož. Gosp. Kovač je podal tudi blagajniško poročilo, ki je prav zadovoljivo. Predsednik g. Orel je izrešal g. Kovaču, ki se namerava preseliti iz Celja v Maribor, iskreno zahvalo za njegovo 12-letno poštrevno in uspešno delo v korist vojni žrtev. Na predlog člana nadzornega odbora g. Blagotinske je prejel upravni odbor soglasno razrešico, tajniku g. Kovaču pa je bila izrečena pohvala.

Sodnik okrožnega sodišča dr. Papež je sporčil, da je invalidsko sodišče v Celju prejelo 7300 invalidskih spisov. Ogrumna večina teh spisov je že rešena. V delu je samo še okrog 850 spisov. Dr. Papež je izrazil vse priznanje upravnemu odboru sreskega odbora zlasti predsedniku g. Orelu in tajniku g. Kovaču, poleg tega pa še g. Mravljakovu za njihovo veliko skrb za vojne žrte. Predsednik občnega odbora g. Štefe se je v imenu 12.000 vojni žrtev v Sloveniji zahvalil invalidskemu sodišču v Celju za poštrevno delo. Proračun za l. 1941., o katerem je poročal g. Kovač, je bil odobren soglasno.

Predsednik občnega odbora g. Štefe je nato poročal o delu občnega odbora v Ljubljani. Po treh invalidskih zakonih so dobili invalidi l. 1938. uredbi o vojnih invalidih, za katero je vodila invalidska organizacija trdo, vztrajno in vseskozi legalno borbo. Invalidska organizacija je socialna, nacionalna in narodna obramba. Vojne žrte morajo vzgajati svoje otroke v jugoslovenskem državotvornem in nacionalnem smislu. Za nas ni nobene druge matere kot je mati Jugoslavija. Po invalidskem zakonu iz l. 1929. je bilo v Jugoslaviji priznanih 57.000 vojni žrtev a skupno invalidnost v znesku 83 milijonov dinarjev. Po invalidski uredbi pa se je število priznanih vojni žrtev dvignilo na okroglo 120.000, ki prejemajo 300 milijonov

invalidnine na leto. V Sloveniji je doslej priznanih okrog 8500 vojni žrtev, na rešitev svojih prošnje pa, čaka okrog 10.000 vojni žrtev. V celoti bodo v Sloveniji najbrž priznali nekaj nad 11.000 vojni žrtev. Invalidi v Sloveniji prejemajo sedaj okrog 25 milijonov invalidnine na mesec nasproti 8 in pol milijona dinarjev po invalidskem zakonu iz l. 1929. Vprašanje zaposlitve vojni žrtev doslej žal še ni v zadostni meri realizirano. Nova invalidska uredba zagotavlja invalidom vozne ol